

Una anècdota vella, rejoyenida per les crisis governamentals d'aquests dies:

—Això no pot acabar així! Hem de concertar un duel!

—Miri, jo ja em dono per mort.

SETMANARI DE LITERATURA ART I POLITICA

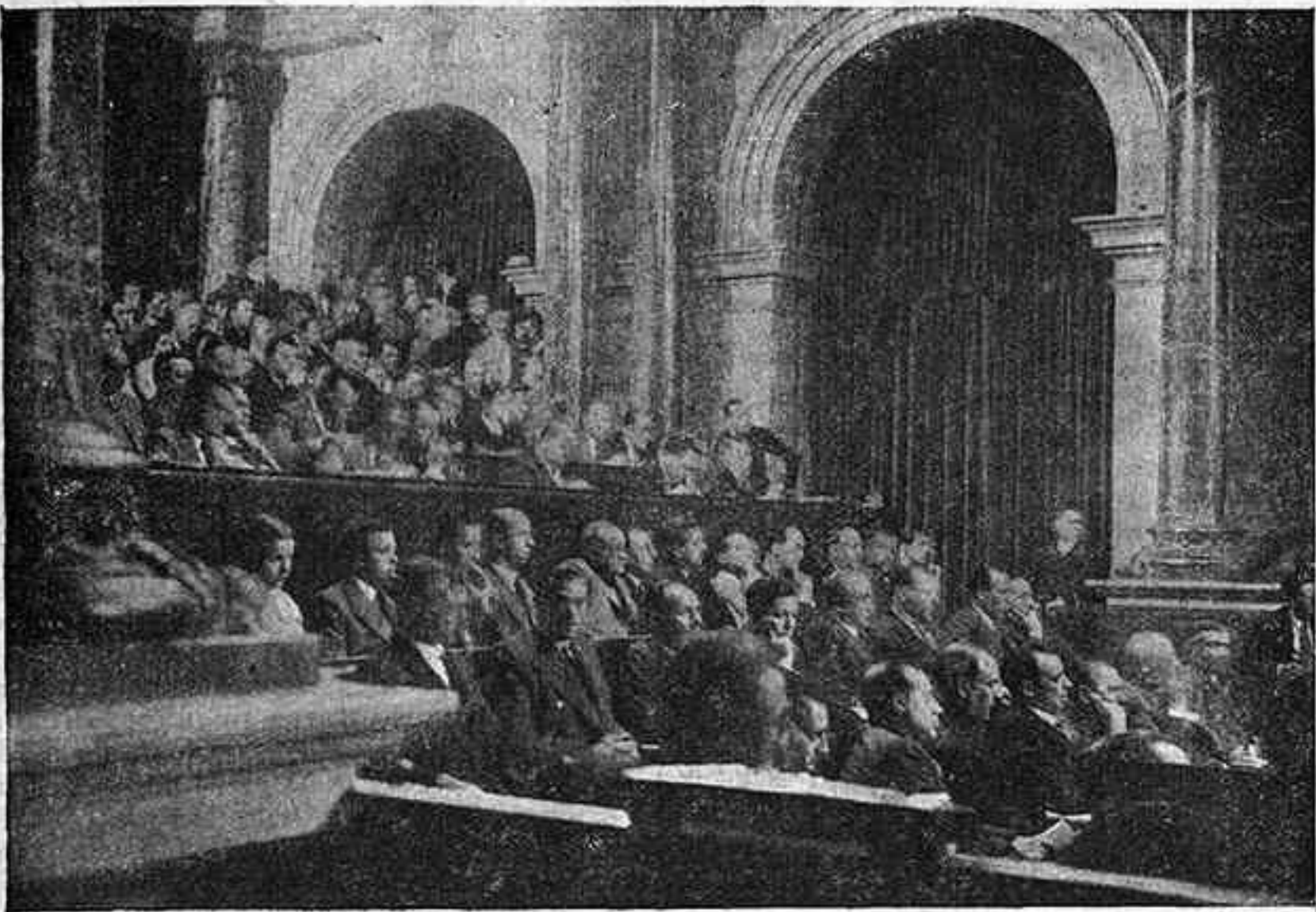
Preu: 30 cèntims - Corts Catalanes, 589 - Tel. 11430 - Subscripció: 3'50 pessetes trimestre

EL NOU PENSAMENT DE GOVERN

L'agonia dels inadaptats

Les dues crisis de govern esdevingudes, respectivament, a Barcelona i a Madrid, presenten alguna cosa més que una coincidència dintre del temps. Hi ha un denominador comú als dos fenòmens. Ambdós són efecte del procés de transformació de la vida pública produït per la República. La República significa abans de tot democràcia parlamentària, i les dues crisis procedeixen de l'esforç evolutiu per adaptar les velles organitzacions existents abans del 14 d'abril de 1931 a un règim de llibertat i responsabilitat

rutines de la política passada, oblidin tots els procediments antiquats i gastats i es convencin que avui ja són impracticables. Els sembla impossible. De la mateixa manera que a una persona que no hagi mai nadat, li sembla que no el sostindran les onades, ells imaginin que els engolirà aquesta mar que és el poble, i que hi desapareixeran sense rastre. I això és una il·lusió. La història ensenya que solament un poble actuant servit per polítics que es limitin a interpretar-lo pot cons-

Sessió al Parlament de Catalunya

parlamentària. Les modalitats són diverses a Madrid o a Barcelona; però el fons gairebé el mateix: la incompatibilitat d'un partit vell amb la forma republicana parlamentària. És evident que ha passat així a Barcelona. El partit d'Esquerra Republicana enmig de la seva descomposició, però tenint encara una forta majoria al Parlament de Catalunya, ha decidit provocar una crisi per conveniències d'ordre intern. Com que l'origen de la crisi no és parlamentari, el Parlament ha restat al marge de tot, fent un paper inútil. La crisi, reduïda a una baralla interna, s'ha resolt no dintre el si del partit, sinó que ha sortit a la via pública i ha deturat la vida política de Catalunya. Els simulacres de consultes, reduïdes als homes d'un sol partit, no poden tenir més que un objecte. Dividir-lo en tants sectors com cabecilles consultats. Això originarà altres processos de descomposició, seguits d'altres crisis, igualment extraparlamentàries, fins que el conglomerat d'Esquerra es fongui del tot, a causa de no haver sabut organitzar-se una manera de viure dintre un règim de democràcia parlamentària.

La desaparició d'aquest obstacle permetrà d'actuar els nous partits catalans de la República dins de Catalunya. Fins que no s'arribi a tal resultat patirem de crisis cròniques, cada cop més aparentment allunyades de la normalitat, fins que l'excés del mal, originant la mort de l'organisme correat, resuscitarà la vida de tot el país adaptat al nou règim democràtic.

A Madrid les Corts Constituents s'han trobat amb un grup de republicans del temps de la Monarquia, encapçalats pel senyor Lerroux, els quals, sentint-se inadaptats amb l'actual Parlament, s'han donat a la tasca de bescontar-lo i convèncer la més alta representació de la República de l'existència d'un divorci del Parlament i l'opinió pública, que, segons ells, els era favorable. I en comptes de dur el plet al Parlament d'una manera noble, han preferit dur a terme una mena de sabotatge dins les Constituents, a fi de desacreditar-les, fent-les passar per inútils; per això s'han servit de l'arma prohibida de l'obstrucció. Llavors, el malhumor que ells havien sembrat, han volgut recollir-lo i fer-ne palanca. Només s'ha presentat a llur requesta l'atrotinat militarisme. El senyor Lerroux ha volgut emprar un llenguatge dictatorial i això l'ha fet caure, deixant les coses un xic més embolicades de com estaven abans. Poques gestions ministerials han estat més breus i més nefastes. Serà necessari que tot allò que hi ha de jove i de renovador a la República es posi a primer rengle a remeiar els estralls que ha causat aquesta passa de radicalisme que ha fet més mal que una pedregada.

Tant a Barcelona com a Madrid passa el mateix. Que hi ha unes forces que s'han educat fent labor destructiva i d'oposició i que, fins ara, han viscut de l'empenta i el crèdit que els donava llur actuació anterior dins la Monarquia. Tots ells, qui més que menys, són republicans de la Monarquia, i ara calen republicans de la República.

I és realment molt difícil que persones, ingénues o malicioses, envellides dins les

De Dijous — a Dijous

D'esquena a la paret

Una vegada, un passant qualsevol preguntava a un venedor ambulani d'aquells que, amb l'establiment penjat al coll i repenjat a la panxa, venen objectes de preu ínfim amb una cantarella especial:
—Què, com va el negoci?
—Hi perdo cinc cèntims per peça, però faig la pau perquè en venc molts.
Doncs bé, aquesta historieta no és simplement una frase enginyosa pròpia per a il·lustrar un dibuix d'una secció humorística. Aquesta frase té una formidable realitat, ja que sembla ésser l'expressió autèntica de la norma de conducta de molts negociant, per absurd que sembli. I ens ve a la memòria en moltes ocasions. Ens hi ve sobretot quan pensem en el preu de venda dels diaris, la majoria dels quals són venuts a deu cèntims.

Tothom està d'acord que aquest preu de venda és ruinós i ni tan sols arriba a pagar el paper. Afegiu a aquesta pèrdua inicial les grans despeses que comporta un diari: personal de redacció i administració, informació de les agències, personal d'impresora, amortització d'una maquinària costosíssima, etc., etcètera, i compendreu que es necessiten molts anuncis per a compensar la grassa diferència que hi ha entre el preu de cost i el de venda.

I encara, molt sovint, la gran abundància d'anuncis obligant a donar més paper, la diferència no minva, sinó que creix, de tal manera que no és pas cap fet rar la paradoxa que sovint el tiratge, com més elevat, més perjudicial resulta.

Ens han dit d'un diari nocturn que els dies que publica més pàgines són els acostumats, perquè té més anunci, surt tard al carrer a fi de vendre més pocs exemplars i no haver de regalar tant paper.

Sortint del domini dels quotidians, sabem del gerent d'una revista molt popular i escampada per tota la Península que exclamava:

—Si pogués aconseguir que se'm donessin de baixa deu mil subscriptors!

Efectivament, l'home es trobava en un cert vicis: no podia admetre més anunci perquè ja en publicava prou, o havia d'aumentar el nombre de pàgines de la revista, i llavors començava la pèrdua, la qual, naturalment, s'incrementava com més creixia el tiratge.

Aquest fenomen que els diaris com més tiren més perden, no és cap secret per a ningú, i és clar, menys encara per a les empreses. Totes elles estan convençudes que no hi ha altra solució que vendre l'exemplar a quinze cèntims, però a penes cap no s'hi ha decidit encara, falta d'unanimitat que perjudica als diaris que, amb tota lògica, han establert la puja de cinc cèntims.

Es que el públic està mal acostumat. Enlloc del món els diaris no es venen a un preu tan baix, i enlloc del món, també, no se'n venen tan pocs. Act no és un fenomen gaire corrent el del ciutadà que compra uns quants diaris cada dia. Hi ha moltes persones que no en compren cap, moltes que passen amb un i moltes menys que en compren un del matí i un del vespre. Els que fan més que aquests darrers ja són gent veritablement excepcional.

A més a més, el públic està mal avesat: vol paper, molt paper, encara que la meitat sigui inútil. Mentre a tot arreu, en general, es tendeix a fer diaris comprimits, de poques pàgines però sense oblidar res que valgui la pena, el públic d'aquí té la superstitió dels grans emboluns de paper, que sovint només serveix per fer paquets.

Però el que ens sorprèn no és tant l'actitud del públic com la de les empreses, que després de molts anys d'adonar-se del fet i de parlar de l'augment de preu, encara no s'han decidit a adaptar-lo totes. — X.

MIRADOR INDISCRET

La F. A. L. Ç.

La Falç, aquests temps darrers, ha estat de moda.

N'ha parlat gairebé tots els dies la premsa barcelonina.

Adhuc n'ha parlat la premsa de Madrid. Però, què es pensen els periòdics madrilenys de La Falç?

Que és, potser, una Federació d'Associacions, una mena de Societat de forces elèctriques o qui sap, Mare de Déu?

Ho preguntem perquè hem vist al Debate escrit així el nom de La Falç:

La F. A. L. Ç

A cadascú el seu

En donar compte de la dimissió del senyor Tralbal del càrrec de delegat del Govern a la Transatlàntica, alguns diaris, sia per inadvertiment, sia per mala intenció, digueren que havia dimitit també el senyor Artemi Aiguader el seu de delegat a la Transmediterrània.

Tots els periodistes, però, sabien perfectament l'endemà que el segon extrem de la nova no era cert.

Segons els amics del senyor Artemi Aiguader, fou perquè el senyor Tralbal s'entretingué a escampar-ho.

No, no! Ho escamparen abundantment, posant el crit al cel, els molts lerrouxistes que aspiraven a la breu.

Cal donar al senyor Tralbal el que es deu, i als lerrouxistes, el que no és dels lerrouxistes.

Avançant-se als endeveniments

El govern Lerroux dimití sorollosament el dimarts.

Doncs bé: el diumenge abans va pliegar ja El Progreso.

Si això no és tenir lluc polític, que ens pelin!

Rapidesa

Haurà estat tan breu la vida dels nous governadors civils, que molts d'ells, si no haguessin pres possessió gairebé abans d'ésser nomenats, no haurien fruit, com qui diu, del càrrec.

Més breu haurà estat, encara, el pas del senyor Sedó per la Direcció General d'Indústria.

Entre els funcionaris de la Direcció esmentada, corria el dimarts a la nit una frase:

—Ha pasado por aquí como un Sedó.

Una bomba que no esclata

Quan, el dilluns a la tarda, es dirigia al Parlament català, En Lluhi portava una carpeta plena de documents. Eren dades referents al traspàs de serveis i a altres assumptes que guarden relació amb la política desenvolupada pel govern de la Generalitat.

Això és una bomba! — digué En Lluhi a alguns amics.

La bomba no va arribar a esclatar.

Un periodista cridà a En Lluhi una vegada fou aixecada la sessió:

—Lluhi: aviso el carro blindat?

Obres completes del fiscal de la República

El senyor Antonio Marsà, nomenat pel govern Lerroux fiscal de la República, havia estat periodista, com el seu homònim Angel Marsà, també radical. Però entre ells dos hi ha una diferència, demés de la que es porten d'anys: el darrer escriu.

Antonio Marsà fou redactor en cap de la vella Publicitat. Era un redactor en cap que no escribia. Al cap i a la fi, Laureà Miró no l'hi havia pas posat perquè escrívís. Però la convivència amb companys

que escrivien i les pressions d'aquests decidiren un dia el redactor en cap a fer un article.

Era l'estiu, i Marsà, que el passava a Matadepera — la seva muller és de Terrassa —, agafà una pila de quartilles i escriví en la primera un títol que, a falta d'altra cosa, no tenia res de comprometedor:

Matadepera se divierte.

I res més, absolutament. Marsà no arribà a escriure aquest article, ni cap altre.

L'alosa i el mirallet

Tomàs i Piera, a l'administració de la Humanitat, posa el crit al cel.

Això no pot anar! No dono ni cinc cèntims més. Acabaré per vendre la meua part a En March. Ja ho crec que ho faré!

Des de darrera una taula, una veu melodiosa, corresponent a un individu agrisat, insinua:

—Recordi, senyor Tomàs, que serem a les eleccions municipals que no ens n'adonarem. Som a frec del novembre...

I el senyor Tomàs i Piera, exaltadíssim fa un moment, resta com embolcallat per un nimbe color de rosa que el beatifica de cap a peus.

Piquiponiana

El senyor Pich i Pon, com sap tothom, és un home de diners. Com pertoca a un personatge de la seva categoria, el nostre clàssic té més d'un automòbil. Més d'un i més de dos. I tal com s'acostuma a fer en tals casos, cada un d'aquests automòbils, segons la seva categoria, és destinat a distintes categories de visites, també. Entre aquests automòbils que té el senyor Pich, hi ha un magnífic Pierce Arrow, que és el de les grans solemnitats.

L'altre dia, el conegut home de negocis, devia haver de fer una visita de gran compromís, perquè és així com va avisar el seu xofer:

—Tu, demà hem d'anar mudats. Amb això, cal que vinguis amb el Pissarro.

Se sent l'apuntador

Una representació de tarda a l'Espanyol.

El puntador cridà com un desesperat, "cada vegada més. El públic comença a trobar que crida massa i tot.

Des de dalt el primer pis, un espectador protesta en veu alta:

—Se sent l'apuntador!

En Santpere, ràpid, des de l'escena:

—Ditxós de tu!

Il·luminació sistema «Topaze»

No fa gaire temps que una junta de veïns que hi ha al carrer Comtal, va reunir els seus associats i adhuc els no associats, per tal de tractar de la il·luminació de l'esmentat carrer.

Resultava que si ells es costejaven la instal·lació també el fluid aniria a llur càrrec, puix que l'Ajuntament no podia fer-se'n solidari no essent obra seva. Convenia, per tant, trobar la fórmula que el Municipi pagada el fluid encara que la instal·lació fos pagada pels veïns.

La fórmula, segons es veu pels resultats, fou trobada. Amb cinc mil pessetes lliurades a no se sap qui, l'Ajuntament ha fet l'actual magnífica instal·lació de vuit llums de gas a pressió que són l'admiració de veïns i vianants.

Criaturades

Com sap tothom, el doctor Aiguader ha passat l'estiu a Sitges i, a més dels seus quatre incondicionals, ha tingut la companyia d'alguns veïns de platja, tots lectors de La Publicitat.

L'estesa quotidiana d'un portanveu advers al seu partit es veu que molestava l'alcaldes de Barcelona, i un dia, no podent-se contenir més, cridà una de les nenes dels veïns i li digué:

—Vés al teu pare i, a cau d'orella, digues-li: «Amadeuet!»

La nena, sense moure's de lloc, cridà al Dr. Aiguader:

—Rabassaire!

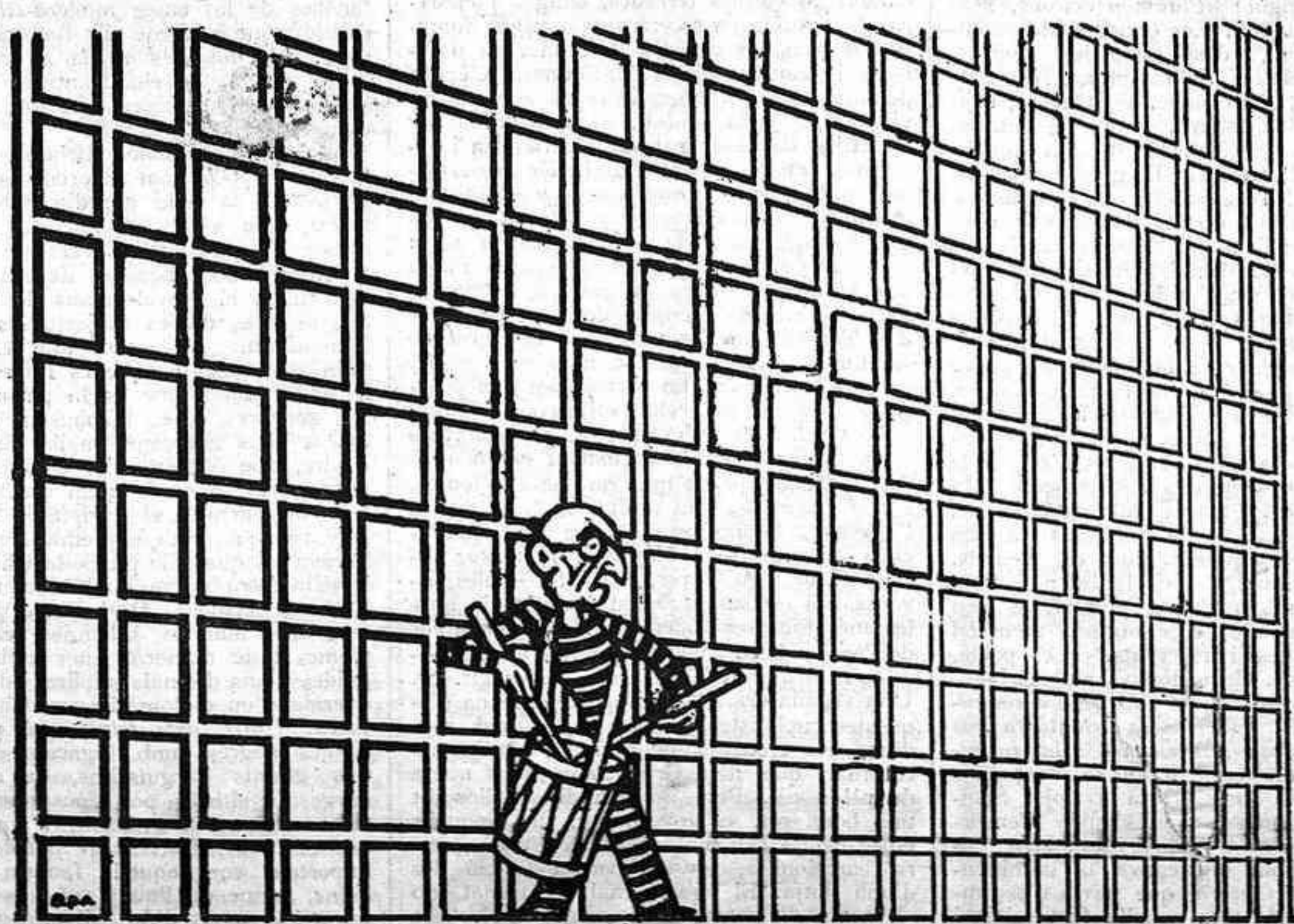
Despistant

El benemèrit gat dels freres i contra-mascota que a tot arreu on fica els bigots hi porta la pega més negra, s'escarrassa infatigable cada dia des de les pàgines de La Humanitat demanant i predicant la concòrdia entre els esquerrans, amb l'èxit que tots veiem, i oblidant que si algú no pot parlar de concòrdia, és precisament ell.

Aquesta concòrdia, evidentment, ha d'ésser a base de passar per alt moltes coses. I a tal fi és que sortia l'altre dia el senyor Rovira, amb la innocència que és del cas, lamentant que hom s'ocupés tant de política i administració municipal. Coses, deia, que enlloc d'Europa ocupen tant l'atenció pública com aci. Acabava, és clar, aconsellant que hom no s'interessés més per aquestes menudències i parés atenció a coses més altes.

Ja són ganes de fer el desentès, ja! En això l'il·lustre contra-mascota no fa altra cosa que seguir les petjades del seu professor en doctrina gatemca i frasca, Josep Pla, que poc abans del 14 d'abril s'exclamava també que aquesta qüestió del règim del país (Monarquia-República) preocupés tant els espanyols, quan era cosa que no interessava ja cap nació europea.

Cadascú defensa el seu, i amb els mitjans que pot, què hi farem!

—A votar tots per la puresa del sufragi!

A la pàgina 2:
Aquells bons temps d'abans de la guerra, per Sebastià Gasch.

A la pàgina 3:
Breu història de l'Esquerra. Un viacrucis laic, per Rossend Llates.

EL CINEMA

UN BON FILM

"Cavalcada"

«El temps tot ho canvia», diu Jane Marryot, però la història sembla reprendre incansable. Els mateixos motius. Com cada any en aquesta hora, les dotze de la nit de 1932, mentre de baix el carrer puja el brogit de la multitud londinenca que festeja estrepitosament l'entrada d'any nou, els esposos Marryot brinden l'un per l'altre i per una Anglaterra noble i gran. Trenta anys de vida anglesa en un instant han desfilat davant nostre. Brevetat de la vida. Trenta anys i sembla ahir que els petits Edward

Primer ha estat una sarsuela que és la quintaessència de totes les sarsueles; ara és un espectacle de music-hall, any 1909, muntat damunt la platja, animat per uns *chansonniers* de bruses ratllades. La *high life* descobreix els banys, els plaers del mar, la vida arran de sorra. Tot té l'encís de la cosa nova, inèdita. El quadre és meravellós de composició. El típic del vestit, la concurrència, les salutacions, l'aspecte en un mot de la vida social d'abans de la guerra! Un moment d'expectació. Tothom mira en-

«Cavalcada»

Joey, avui tots dos morts, es delien ansiosos de veure el segle xx! *Cavalcada*, en començar, ens transporta a entrada de segle per conduir-nos fins avui, a través de la història d'una família i d'una nació. Un film d'empenta, sostingut per una inspiració de primera classe.

Aquesta obra esplèndida està realitzada amb un gust tan depurat, tota ella traspuja una noblesa en el to i una sobrietat en els mitjans tan definitiva, que es fa difícil de donar aquí una idea dels seus mèrits.

L'Anglaterra victoriana, recolzada damunt dos segles d'opulència creixent, trameta els seus homes contra els bàrs. Després d'unes escenes que ens introdueixen en la intimitat de la llar dels esposos Marryot, assistim a l'embarcament dels soldats cap a Àfrica. L'espectacle és emocionant, i emocionant el comiat de Robert Marryot. Quanta contenció en els interès, quina veritat en les escenes! Uns quants anys després, és la mort de la reina Victòria, la pèrdua que cada anglès sent com una pèrdua personal. Aquestes escenes, de la cerimònia fúnebre són de les coses més reeixides del film. L'espectacle en si és més aviat suggerit que mostrat, el director fent-nos el veure a través dels petits Marryot que des del balcó, mig encuriosits per una cerimònia que no comprenen, mig enjogassats amb un pastís que es disputen, donen pretext a unes imatges delicioses de bellesa plàstica i tendresa.

Mentre seguim les peripecies de la família, veiem transformar-se la vida social. Els vestits, els cotxes, els espectacles... Heus aquí quelcom a remarcar sens falta: aquesta reconstrucció dels espectacles característics d'ahir. D'això se'n diu reconstruir, evocar, crear una atmosfera, animar una ficció, de veritat i tot sense gens d'emfasi ni pedanteria. Enlloc no veureu el cartó, sempre la impressió fresca de la cosa viva i autèntica.

laire. És Blériot, que acaba de travessar el canal de la Mànega.

El compositor del film alterna, a punt sempre, el motiu dramàtic, la nota tendra arran d'idilli, amb els temes col·lectius i els passos còmics. L'espectador, doncs, segueix docilment, sense que es senti mai distret de l'anècdota central. Un exemple: la mort de Bridge, el criat fidel d'altre temps, ara un embriac inguarible. El cotxe dels bombers l'aixafa, mentre la seva filla, que menuda encara ja té passió per la dansa, balla al mig del carrer al so d'una música de pas. Aquesta nena, Bonita Granville, dansa amb una gràcia infantívola deliciosa.

Després, la catàstrofe del *Titanic*, també seguint la pauta de sobrietat i serietat del film, suggerida, no pas filmada. L'home d'aquestes escenes treballa amb motius prou excel·lents per distreure's amb escenes d'efectisme i truculència.

1914: La guerra. Però aquí nosaltres acabem. Continuar, implicaria abandonar el to de franca admiració en què ens hem situat en començar. En arribar aquí preguntem: qui és l'autor d'aquest film?

La primera propaganda del film que va arribar a Barcelona, deia: Frank Borzage; ara la casa ens assegura i reassegura que aquí no hi ha més director que Frank Lloyd, però això no és pas fàcil de creure. Resta però que *Cavalcada* és un film que comporta una primera meitat, fixeu-vos-hi bé, una primera meitat senzillament admirable i que nosaltres no vacillem a situar, com se sol dir en aquests casos, a dalt de tot. Després el film no marxa a la mateixa tessitura.

Diana Wynyard és la figura central de l'obra, i aquesta aotriu té moments únics. És una de les coses més grans que hem vist en el cinema d'encà que el cinema és cinema. Al costat d'ella, Clive Brook resta parcialment eclipsat.

JOSEP PALAU

PANORAMA

Londres contra Hollywood

Douglas i el seu fill s'han associat amb la London Films Production Company. «Volem fer de Londres un nou Hollywood» declara Douglas, i afegí: «I sobrepassar-lo i tot. Podem gastar un milió de lliures anual.»

El treball començarà immediatament. El primer film serà basat en la vida del tsar Pere III i de Caterina la Gran. Douglas Jr. farà el paper de tsar i una actriu alemanya, Elisabeth Bergner, personificarà l'emperadriu.

El segon film, *Don Juan*, tindrà Douglas per estrella, i el tercer, una nova versió del *Zorro*, reunirà per primera vegada pare i fill en la pantalla.

La nova empresa s'adreçarà a tots els artistes anglesos, actualment a Hollywood oferint-los treball en llur pàtria.

Així Ronald Colman, Charles Laughton, Leslie Howard, Clive Brook, i àdhuc el mateix Chaplin, rebran proposicions de la nova organització.

Douglas compta fer de sis a vuit films cada any. El 80 per cent del personal serà anglès.

Segurament aquest mes mateix ja començarà a rodar-se el primer film.

Films d'època

Darrerament s'han realitzat una colla de films que seran veritables retrospectives del vestit: *Els Miserables*, *Madame Bovary*, *L'amic Fritz*, *La vida privada d'Enric VIII*, *La Reina Cristina*, etc., etc.

Es innegable que sovint aquestes reconstitucions tenen un encant.

Però això té els seus perills. Arrissegat, el postor en escena deixa sovint que l'accessori prengui més importància que l'essencial: no atendra l'acció, preocupat de demostrar que coneix bé l'època. Hom oblida que, més que el plaer visual, el que es cerca és un altre plaer més profund, més humà, més emocional.

Un error així costà la vida al cinema italià. Fa deu o dotze anys, produí algunes cintes meravelloses com a reconstitució. Però sota de tots aquells vestits llampants no hi havia res.

Passeig de Gràcia, 57. - Telèfon 79681
De les 5 tarda a la 1 matinalada

REPORTAJE CINEAC DE PARÍS
LA NOU DEL COCO (Documental)
NOTICIARI FOX SONOR

Notícies d'Espanya
El Ministre de la Governació revisa la policia madrilenya. - El Govern estudia les reformes de Madrid. - El President de la República visita l'antiga Universitat d'Oriente

NOTICIARI FOX SONOR

(Internacional)
El procés dels incendiària del Reichstag
Segueix la Revolució a Cuba i altres

Panorames de Grècia
CATIFA MÀGICA DE MOVIE TONE

No és un misteri que

COLISEUM

ompli cada dia: el públic vol riure i

representen una riulla d'hora i mitja

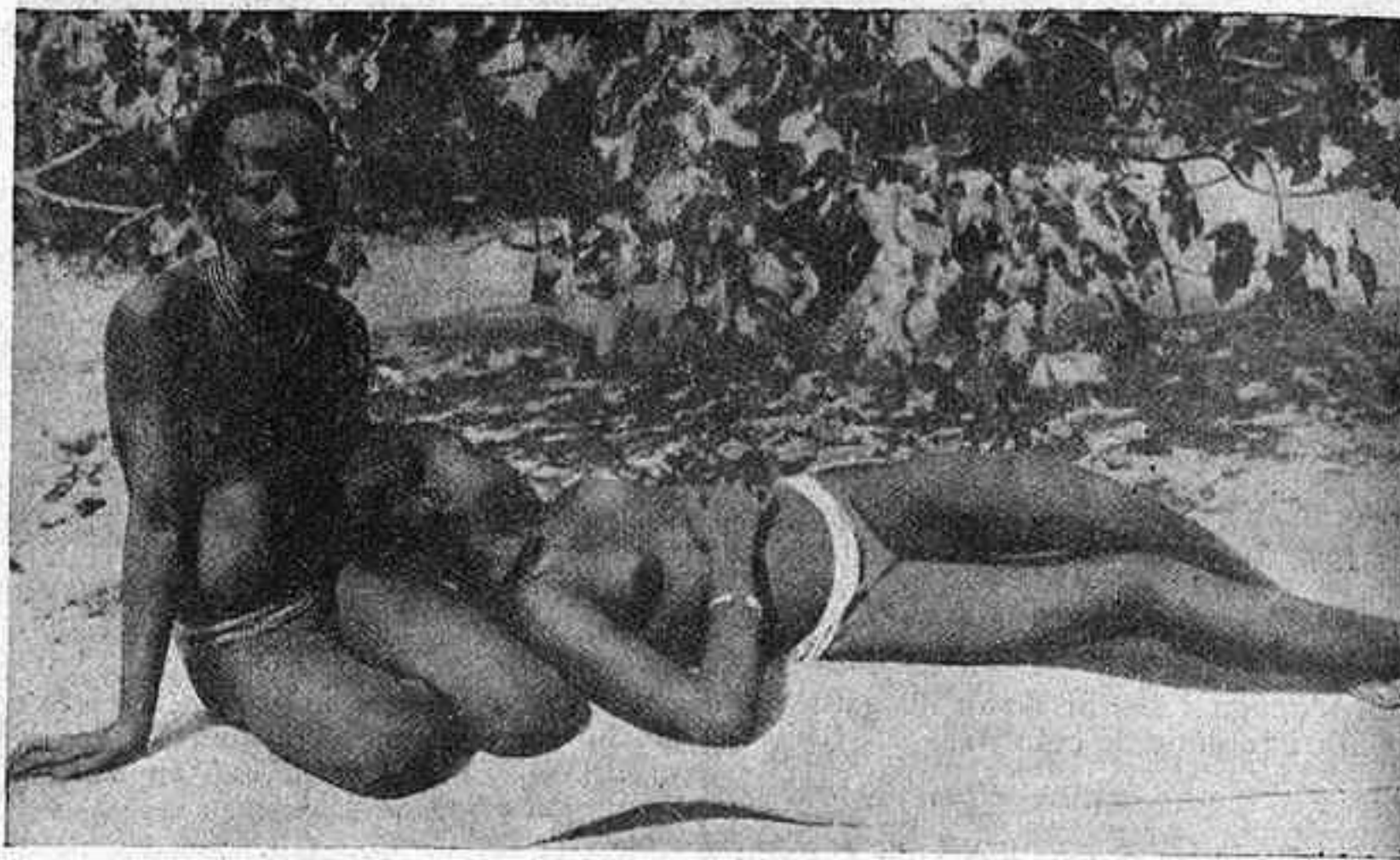
Es un film PARAMOUNT

LITERATURA I CINEMA

Les lletres i les imatges

No crec que s'hagi fet encara un estudi documentat de la influència del cinema damunt la literatura. Jo només recordo els darrers capítols del llibre que Henri Poulaille dedicà a Charlot, l'any 1922, i en el qual estudiava la filiació purament cinematogràfica de la tècnica estilística de Ramuz i d'algunes obres de Barbusse, així com la directa base cinematogràfica dels mitjans d'expressió d'alguns dels més joves escriptors francesos. En efecte, jo sempre he cregut que fóra difícil comprendre l'aparició del sobrealisme

podrà imprimir-se en caràcters fotogràfics, deia, sigui poesia o filosofia o narració. Hom crearà una tècnica nova per a expressar, mitjançant imatges, tota creació espiritual. Això és absurd? Aquest teoritzador no comptava, tanmateix, amb l'adveniment del cinema sonor: els primers passos d'aquest avatar del seu ídol l'haurien desconcertat: allò era literatura, i de la més dolenta. Ja hem vist però com el cinema ha arribat a assimilar una cosa tan indigesta com les paraules; cal dir que, així i tot, la realitat d'una tal profecia

«Voyage au Congo», de Gide i Allégret

sembla molt inversemblant. En el cinema, malgrat la part preponderant que hi juga el director (no tan important, però, com ens imaginem molt sovint), manca sempre el caràcter de creació personal que és l'essència íntima de l'art literari. El cinema és un art col·lectiu, i això explica que el cinema rus, a despit d'ésser únicament un vehicle tendencios de propaganda desfermada, assolí sovint qualitats altament artístiques: l'entusiasme coincident de tots els col·laboradors en un film, començant pel finançador, en aquest cas l'Estat rus, produïa una unitat de pensament que fa possible una bellesa formal que cobreix un contingut simplement sectari. Us imagineu, però, que aquest art col·lectiu pugui arribar a produir la pura essència espiritual que és l'obra d'un Plató, d'un Auzias March, d'un Pascal o d'un Paul Valéry?

Hi ha hagut veritablement qui ha assegurat que el cinema — i ara encara més, si amb la televisió podem gaudir-lo, d'aquí pocs anys, a domicili — mataria el teatre i la literatura. Jo crec al·lucinat que aquestes amenaces de mort violenta, i és que, altament, hom no ha pensat en la fugacitat del cinema. Les imatges animades perden ràpidament valor emotiu, esdevenen videses a curta data. El valor de comicitat que té la projecció dels primitius drames cinematogràfics italians el tindria també l'exhumació de *La marca de Jof*, de Cecil B. de Mille, que tanta tinta i tantes teoritzacions va desfermar. Mentre que les paraules dels llibres, arrelades en la lletra impresa i sortides batagants del pensament de l'autor, reixen a cada instant, amb la mateixa o potser més gran força originària, en el plaer íntim i personal de la lectura. I mentre no es realitzi la total destrucció de la individualitat (aquell *Brau nou món* de la utopia d'Aldous Huxley), mentre sobrevisqui la personalitat humana, la literatura subsistirà, indestructible, independent del destí que pugui tenir el cinema, al llarg dels temps.

RAFAEL TASSIS I MARCA

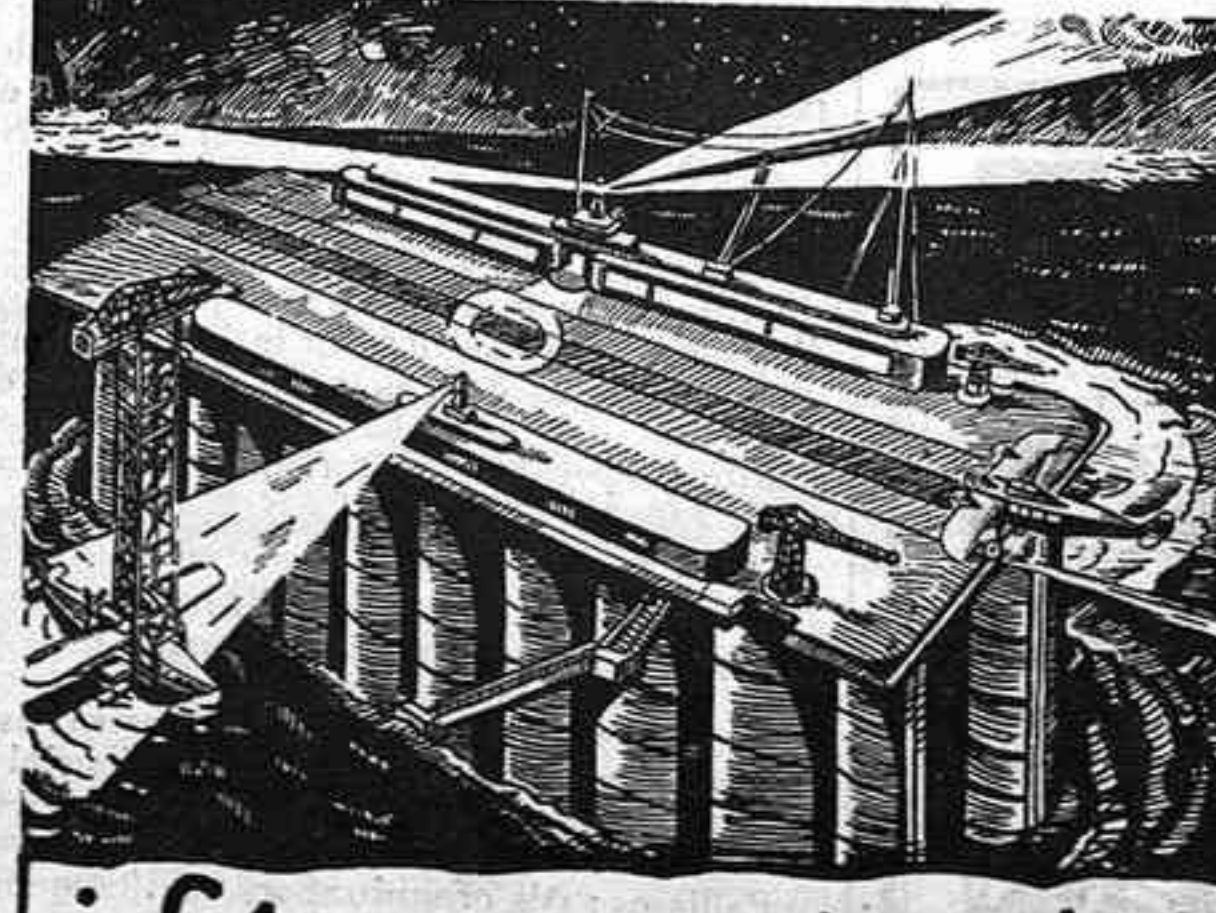
El nostre benivolgut amic En Santiago Comas, gerent de la coneguda casa Comas, S. A., del Passeig de Gràcia, ha retornat a la nostra ciutat després d'efectuar el seu habitual viatge de compres a les més importants capitals i centres productors d'Europa.

Fantàsia DIVENDRES, DIA 6, NIT Agrupació de Periodistes Cinematogràfics PRESENTARA

Nota: Des d'avui es despaxen butaques numerades a la fauilla del Fantàsia i Centre de Localitats.

Dissabte vinent, dia 7, solemnitat inaugural

del Gran Teatre TIVOLI amb la superfantasia de la

Un film que emula les genialitats de FRITZ LANG en el seu «Metropolis»

if1 no contesta

Preneu amb anticipació les vostres localitats a la guixeta del TIVOLI

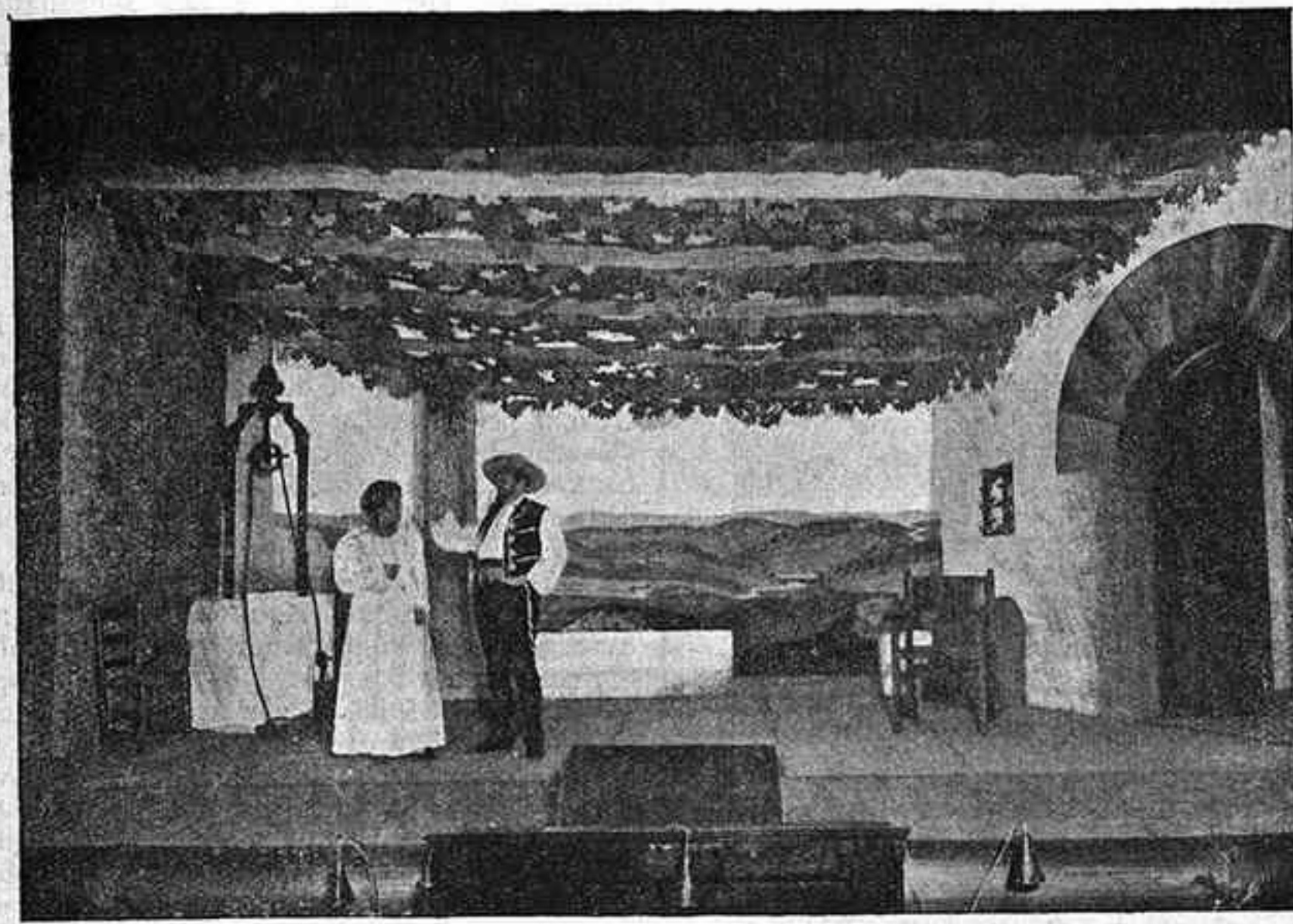
EL TEATRE

LES ESTRENES

Josep M. de Sagarra: *L'Estrella dels Miracles* (Romea)

Fa molt bonic queixar-se, lamentar-se, plànyer-se a raig fet de la situació en què es troba el nostre teatre, que cada inauguració de temporada hagi d'ésser feta amb l'estrena d'una obra de Josep Maria de Sagarra, bo i remugant de capelletes, d'enveges, d'incomprensions i de mercantilismes. Però, en veritat, tot això té un remei ben senzill, encara que no excessivament abastable — pel que és veu —. La substitució de Sagarra per qualsevol altre autor de cara i ulls que ins-

pandeix el seu esperit en aquesta seva darrera producció. Una catequesi, però, d'una qualitat ben diferent d'aquella a què ens tenen acostumats els predicadors que corren per aquest món, tan plens de bon zel com desproveïts de talent literari. Sagarra per alguna cosa és el poeta que ens ha donat tantes tantes de bells versos, creacions tan espirituals i delicades com ens han encisat i comprès en tota la seva llarga actuació teatral.

«L'Estrella dels Miracles»

piri a les empreses la confiança que ell els inspira.

D'això Sagarra és segur que no se'n ressentiria pas gens. Crematísticament i tot, li resultaria molt més convenient que, no tan sols per les inauguracions de temporada, sinó per anar-la mantenint i tot, hom no s'hagués de refiar gairebé exclusivament d'ell com actualment està passant, de la qual cosa no és pas, certament, ell qui en té la culpa i fins potser li agradaria reposar una mica.

Es lamentable, però és així. Ens hauria de fer caure la cara a tots plegats que tota la vida del nostre teatre s'hagi de refiar gairebé d'un sol autor. No cal dir que en expressar-nos així ometem, com és natural, més d'una producció escènica en la nostra llengua, amb la qual no creiem que s'hagi de comptar quan hom parla seriosament de l'art teatral.

Sagarra, doncs, ha inaugurat, com sempre, la temporada actual amb l'estrena de *L'Estrella dels Miracles*, al Romea, el dimarts d'aquesta setmana.

Hi ha una colla d'amics que estem convençuts que Sagarra, a desgrat de totes les seves extremitats de llenguatge, que tan esgarrien la gent que es té per honesta, a desgrat de la despreocupació en matèria religiosa que afecta tot sovint, és un esperit fonamentalment religiós. No religiós en aquell sentit vague i indeterminat dins el qual caben tota mena de lucubracions, des del teosofisme fins al filo-cristianisme de poc més o menys, sinó religiós dins la més completa i absoluta ortodòxia catòlica.

Aquesta ortodòxia és el que ha empès el nostre autor cap a la catequesi en què s'ex-

Nosaltres som enemics cordials de tota mena de propaganda, sia religiosa, sia moral, sia mercantil, portada a l'obra d'art. Això no vol dir, però, que en gràcia a les virtuts d'aquesta no sapiguem passar per alt aquella tara de la propaganda quan l'obra ens sembla que s'ho mereix, cosa que val a dir que no ens passa gaire sovint.

Es clar que és impossible d'evitar una exemplaritat o altra en l'obra d'art, però entenem que hi ha d'ésser molt més implícita i recòndita — a treure-la l'espectador per si sol — que no explícita i descarada.

El que ens pot fer passar per alt la propaganda evangèlica que se'ns presenta d'una manera tan ostensible en la darrera producció de Sagarra, és la seva vestidura literària i la seva empena lírica, que en un i altre episodi pren una força extraordinària no tant per artífici poètic com per l'esponant i la frescor dels sentiments que expressa.

Però el que guanya en valor literari i líric en els millors passatges de *L'Estrella dels Miracles*, és desvirtut per la insistència i la repetició a què l'autor s'abandona massa sovint durant el curs de l'acció. La repetició i la insistència són excel·lents auxiliars de la predicació i de la propaganda, però són molt mals elements dins el descabellament d'una peripècia teatral.

L'Estrella dels Miracles guanyaria un no dir amb una esportada intel·ligent i rigorosa que la netegés de les redundàncies i reiteracions que dilaten l'acció sense aclarir ni complementar cap de les seves incidències.

L'obra és servida amb la cura més atenta i amb excel·lent comprensió per tota la companyia.

Francisc Fontanals ha pintat per a *L'Estrella dels Miracles* tres magnífics decorats, dels quals destaca per la seva brillantor i excel·lent disposició el del primer acte. L'estilització a què sotmet Fontanals els elements naturals que col·loca en les seves creacions, és magistral pel seu bon gust i l'encert amb què queden expressats.

JOAN CORTES

Rambla Catalunya, 37 - Telèfon 11701

■ Gaumont Gràfic, núm. 30

■ Revista Femenina, núm. 30

■ Del Prat a l'Àrena

Documental en espanyol sobre la cria i mort del toro de "lidia"

■ Eclair Journal, núm. 38

A partir del dia 30 es despaxen localitats numerades per a la sessió infantil del diumenge, de les 3'30 a les 6

Sessió contínua de 3 tarda a 1 de la nit
Programa exclusiu d'aquest saló
Entrada única i posseïda

L'Agrupació Romea de Sant Feliu de Guíxols

Dijous passat, des d'aquestes mateixes columnes, Domènec Guansé s'ocupava amb gran elogi de l'actuació de les diverses companyies d'aficionats al teatre que actualment treballen arreu de Catalunya menant una estimabilíssima tasca.

Però Guansé assenyalava un defecte — i no pas insignificant — en l'actuació d'aquestes benemèrites companyies. El defecte de la seva orientació en completa discordança amb el que exigeix el nostre temps. Però, sortosament, hi ha algunes d'aquestes companyies que viuen atentes al que passa pel món i saben incorporar a les seves representacions alguna cosa de nou i d'insospitat, amb tots els riscos que això comporta. La que, sense cap mena de dubte, va al davant de totes per aquest camí, ple de perills, però també de satisfaccions i de motius d'orgull ben justificat, és l'Agrupació Romea, de Sant Feliu de Guíxols.

Aquesta companyia inaugura la seva temporada 1933-1934 el 28 de setembre, amb la representació de la farsa dramàtica de l'escriptor belga Max Deauville *Era un home!*, traduïda al nostre idioma per Ventura Gassol.

No ens hem pas de proposar de presentar als nostres lectors aquesta patètica i punyent creació del dramaturg i novellista amic de Catalunya. L'Associació de Teatre Selecte, de Barcelona, la presentà al públic barceloní, per mitjà de la seva companyia, dirigida per Enric Lluellles, en una vetllada que fou honorada amb la presència del propi autor, pel maig de 1931. En ella s'utilitzaven els impressionants decorats, creats expressament per a l'esmentada solemnitat pel malaguanyat Angel Fernández.

Fou Angel Fernández un artista culte i educat, un esperit sensible somogut tothora per una ardenta inquietud i un constant afany de recerca. Alternava la seva producció escenogràfica segons la convenció habitual — en la qual, no gens menys, sempre sabia posar un gra d'originalitat i de vivesa —, amb altres de diverses en les quals el seu temperament especulatiu es donava lliure curs per mitjà dels agosaraments més aguts i personals. Angel Fernández practicà també

Max Deauville

la pintura de cavallet, on el seu fort instint s'esplaiava, produint obres — especialment bodegons — que el qualifiquen de pintor essencialment pictòric, amb unes condicions colorístiques que l'haurien dut molt enllà per aquest camí si la mort no s'hi hagués interposat, estroçant la vida de l'artista quan començava a donar els seus fruits en el tombant que l'acostava ja a la definitiva determinació i consolidació de les seves possibilitats.

Angel Fernández s'exercitè, endemés, en la barreja d'art, amb una modalitat en la qual es barrejaven en proporcions no sempre equilibrades, l'abrandament subjectiu i l'anàlisi objectivista. En tots els moments, però, si per un costat queia la balança, era pel cantó del seu simpàtic apassionament. A la plana de les arts de MIRADOR, Angel Fernández hi deixà excel·lents mostres d'aquesta seva activitat.

L'acte de Sant Feliu, inauguració de la temporada de l'Agrupació Romea, era al mateix temps un homenatge a l'artista perdut. Les set decoracions que pintà Angel Fernández per a l'estrena d'*Era un home!*, propietat de l'Associació de Teatre Selecte, serviren per aquesta representació.

En alguna altra avinentesa hem pogut ocupar-nos elogiosament del treball d'aquesta companyia. Avui no hem de fer més que repetir el que hem dit anteriorment. Amb la representació d'*Era un home!*, l'Agrupació Romea, que tan intel·ligentment dirigeix Benet Escriba, l'agrupament de Sant Feliu dona una formidable prova de la seva ductilitat i de la seva comprensió, que no es limita a la tònica de les coses ja sabudes ni dins el clos de les idees corrents, sinó que es compenetra també amb les novetats més atrevides i amb les concepcions més inusitades.

Amb l'adopció d'obres del gènere de la que suara ha representat l'Agrupació Romea, bo i treballant per l'airejament del seu ambient local, la feina que en profit propi porta a terme l'Associació és formidable. Es sotmet a una gimnàstica espiritual, intel·lectual i tècnica que renova i augmenta en gran proporció les seves aptituds. Bona prova la tenim en l'acurada i sentida interpretació que ens en van donar.

Rebin tots els components de l'Agrupació Romea la nostra felicitació més cordial. El mestre Josep Maria Vilà il·lustrà la representació amb una *suite* de composicions musicals inspirades en la mateixa acció. Adés joganeres, adés dramàtiques, sempre patètiques i en tan completa concordança amb l'assumpte que n'eren el millor comentari.

J. C. i V.

A PROPOSIT DE "CAVALCADE"

Noel Coward

Noel Coward, l'autor de la famosa comèdia anglesa *Cavalcade*, que serví de guió a Frank Lloyd per a treure'n l'interessantíssim film del mateix títol que s'estrena demà al Fantasio, és potser en l'actualitat, deixant Bernard Shaw i Maugham de banda, el dramaturg més conegut i popular d'Anglaterra. Ho és, tot i no tenir més enllà de trenta-quatre anys. Ho era d'abans que s'estrenés *Cavalcade*.

S'ha guanyat Noel Coward aquesta popularitat a força de treball, de talent i de sim-

De 1912 a 1920, la vida de Noel Coward es desenvolupà constantment en els escenaris. Tan aviat interpretava comèdies com ballava en una revista; tan aviat estava contractat en una companyia anglesa com s'enrolava a una *troupe* estrangera. En les *Mèmoires* de Cochran es recorda que Noel Coward va formar part, en aquella època, de la companyia italiana Conti. Noel Coward es trobava a les taules en el seu element, com peix a l'aigua.

Era natural que Noel Coward escrivís per al teatre. Per què no? Fou en 1920. Aquell any va estrenar Noel Coward la seva primera comèdia: *I'll leave it to you* (Ho deixo a tu). Una comèdia lleugera, massa lleugera — massa prima. Un fracàs! Noel Coward s'escapà a Amèrica. Portava, per tot equipatge, un sac d'arguments de teatre. De retorn, anava igualment carregat. L'Amèrica no li somrigué. Però Londres li va obrir per fi els braços; l'èxit al Savoy, en 1923, de l'obra *The Young Idea* (La joventut), fou en realitat la fita que marca el començament de la brillant carrera de Noel Coward com a autor.

A l'èxit de *The Young Idea* va seguir el de *The Vortex* (El remolí), obra intensament dramàtica on, com a final de *Cavalcade*, es rebella l'autor contra el caos moral de la post-guerra. Més tard, assolí també un succés escintant una comèdia de tendència molt distinta, *Hay Fever* (Febre del fenc), en la qual es satiritzen les famílies nobles angleses. Després es produïa l'escàndol de l'estrena de *Sirocco*, obra els personatges de la qual foren qualificats de ninots pels crítics, i les amables sàtires de *La fragil virtut*, *d'Als àngels caiguts*, de *La marquesa*, etc., etc., fins arribar als èxits més recents: *Private Lives* (Vides privades), *This Year of Grace* (Aquest any de gràcia), revista; *Bitter-Sweet* (Agredolç), opereta; *Deving for Living* (Motius de viure) i *Cavalcade*.

Cavalcade pot considerar-se, igual que *Bitter-Sweet*, com una revista. Són dues obres que tenen molts punts de semblança. *Bitter-Sweet* comprèn tota la vida d'una dona, des de 1875 fins al 1930; s'expressa en aquesta opereta la nostàlgia dels temps passats — valors i honestat — i el fàstic a l'època moderna de jazz i corrupció dels costums. En *Cavalcade* desfilen els trenta últims anys de la història d'Anglaterra a través d'una família el cap de la qual, en exaltar en un brindis final la pàtria, aixeca la copa perquè regnin sempre al Regne Unit la pau i la dignitat tradicionals. *Bitter-Sweet* és, però, una cosa més dolça que agra, mentre que *Cavalcade* arriba al cor i emociona.

Cavalcade s'estrenà al Drury Lane de Londres el 13 d'octubre de 1931. En aquell mateix teatre s'havien representat anteriorment espectacles com *Rose-Marie* i *Show-Boat*. El productor fou també el mateix: Charles N. Cochran. *Cavalcade* i Noel Coward podrien constituir un magnífic argument a esgrimir per als que sostenim que el teatre modern deu molta cosa al musical.

JOAN TOMAS

Crystals de Bohèmia, Vidres esmaltats
GALERIES SYRA
Diputació, 262 - Telèfon 18710

Voleu menjar la bullabesa com a Marsella?

Avui i tots els dies al

Restaurant "BELL TEMPS"

ESPECIALITAT EN PEIX, OSTRES I MARISC

QUINTANA, 7

TELÈFON 12617

SALÓ PER A BANQUETS

Viatges Marsans, S. A.

Rambla Canaletes, 2 i 4 - BARCELONA

Excursió col·lectiva a

ROMA

amb motiu de la celebració de l'Any Sant

15 dies de deliciós viatge, per pessetes 577, tot comprès

Pròxima sortida: 11 d'octubre de 1933

DEMANI FASCICLE EXPLICATIU

Escolteu, Vells i Joves:

Els pares han de conèixer els fills.

Els fills troben, en la jerarquia dels pares, sovint una invencible nosa si volen manifestar-se clarament. Els fills ara han publicat un periòdic — CLARISME — on parlen sense embuts. Bregues i polèmiques de joventut apareixen diàfanament a les pàgines de CLARISME.

N'ha sortit el primer número. Llegiu-lo, pares que voleu conèixer els vostres fills; llegiu-lo, joves que voleu tenir la sinceritat de les vostres conviccions!

Preu: 20 cèntims

Agència exclusiva per a la venda de

MIRADOR

Societat General Espanyola de Llibreria

Barbarà, 16 *** Telèfon 14186

AFISA

ASSUMPTES FISCALS I ADMINISTRATIU

LAJETANA, 18, PRAL. B. - BARCELONA

LES LLETRES

LES DOCTRINES DE FREUD

Un llibre de psicoanàlisi

Fa molts anys que les teories de Freud, defensades o combatudes, eren conegudíssimes als paisos anglosaxons.

L'home, tot l'home i totes les seves activitats. Precisament ha estat sota aquest darrer aspecte que el freudisme ha estat més combatut, imputant-li una tendència abusiva a la generalització.

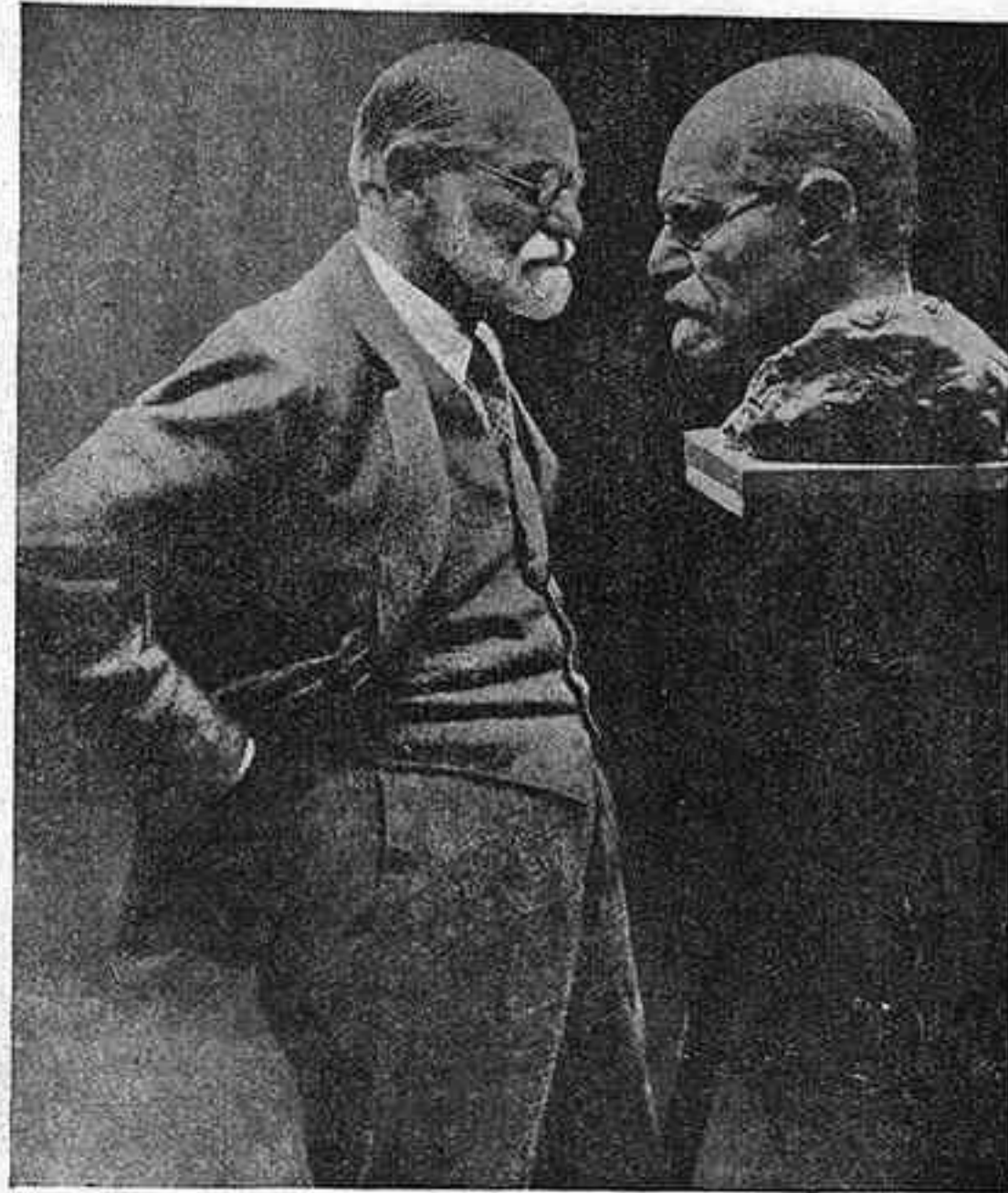
Després, com no podia pas menys d'esdevenir-se, les coses s'han calmat. D'una banda, l'engrescament pel freudisme — un engrescament de mer esnobisme, llaminer de novetats, del tot superficial i amb informació deficient — ha minvat força; d'altra banda, les teories freudianes han estat objecte d'una profunda revisió.

Cal tenir en compte que l'obra de Freud abasta prop de mig segle, durant el qual no ha cessat de publicar els resultats dels seus treballs, per a fer-se carrec fàcilment que era difícil al no especialista, o al simplement curiós, de formar-se una idea de conjunt del que són veritablement les teories freudianes.

Aquest grup de membres de l'Associació Internacional Psicoanalítica, de la més pura ortodòxia freudiana, dirigit pels Drs. Paul Federn i Heinrich Meng, s'emprengeu la tasca d'ordenar metòdicament els innumbrables materials existents, en el llibre *Das psychoanalytische Volksbuch*, del qual ha aparegut aquest estiu una traducció espanyola sota el títol *El psicoanàlisi i la vida moderna* (Lluís Miracle, editor, Barcelona).

No és aquest el lloc — ni la incompetència del signant d'aquestes ratlles ho autoritzaria — de discutir ni gairebé d'exposar la doctrina freudiana. Acontentem-nos de fer algunes remarques suggerides per la lectura d'aquesta obra cabdal.

Cal no caure en l'error de fer absolutament sinònims els mots *freudisme* i *psicoanàlisi*. El freudisme és un desenrotllament de la psicoanàlisi; aquesta no ha estat, de bon principi, sinó una teoria etiològica de les neurosis, de la qual ha sortit una terapèutica; després, generalitzant-se, s'ha convertit en una teoria psicològica completa, mitjançant la qual s'ha volgut explicar

Freud davant el seu bust per Nemon

aquesta de Freud, perfectament defensable i absolutament lògica. Encara que el temps porti tot de correccions i modificacions a les hipòtesis científiques, i en salvi només aquella part de veritat que la majoria contenen, l'esperit científic es satisfà molt millor de les teories coherents, ben travades i que no deixen escletxes sense omplir.

Amb plena consciència d'aquesta «totalitat» de la doctrina de Freud, els Drs. Federn i Meng i els seus catorze col·laboradors més que han escrit *El psicoanàlisi i la vida moderna* han volgut no deixar cap aspecte per tractar, i així han agrupat les matèries en quatre parts: psicologia, higiene, medicina psicològica i cultura moderna, dividida cada una d'elles en els capítols que ha calgut, a fi de fer més assequible el coneixement del sistema freudià al lector poc familiaritzat amb aquesta mena de treballs.

Sigui quina sigui la sort que la posteritat destini a les doctrines de Freud, una cosa és evident: que han enriquit el coneixement de l'ànima humana aportant-hi tot de fets que eren negligits. A més a més, han influit prou en la vida contemporània, en totes les seves manifestacions, perquè no se'n trobin rastres una mica pertot. Sobretot pel que es refereix a l'art i a la literatura dels nostres temps — donat el camp preferent de les nostres activitats, és aquest aspecte el que ens interessa més —, és indispensable de conèixer el que hi ha aportat Freud (i d'això ens proposem parlar en un segon article), coneixement impossible si prèviament no se'n té un de les concepcions freudianes sobre la creació literària i artística.

El gosariem dir que enlloc com en el llibre que ha suggerit aquestes ratlles no és possible de conèixer més clarament i més breument les teories del psiquiatra vienès. La rigorosa exposició sistemàtica, breu però no deficitària; la claredat amb què sempre és feta, obra d'especialistes competents; i les notes aclaridores del traductor; tot plegat fa d'aquest llibre una obra indispensable per a tota persona amb ganes de conèixer una de les concepcions que més han influit en el món contemporani.

De vegades, el lèxic és una mica rebarbatiu, donat que no sense raó s'ha retirat als psicoanalistes una excessiva afició a l'ús d'una nomenclatura complicada per a expressar coses senzilles. Però això és gairebé inevitable. També cal esmentar que la presentació del llibre és sòbria i molt ben deixada.

JUST CABOT

ELS LLIBRES

Sebastià Sánchez-Juan: Poemes de Promès (La Revista)

L'època de les estridències poètiques de forma arribà a Catalunya amb la floració d'una nova poesia; el suburbi creava per a ell tota una promoció d'artistes amb característiques delimitades.

Sánchez-Juan va, en algunes ocasions, vers el popularisme. La poesia del suburbi està millor ací que no pas a la vora d'Apollinaire. Hi ha dues mostres bellíssimes de poesia neo-popularista en *Poemes de Promès*: aquell poema que comença: *Volta, volta, carrossel...* i el que fa

Fogainer del cel jo m'hi llogaria per endur-me'n foc per la meua àmia.

Sebastià Sánchez-Juan

Aviat claudicaren. Salvat-Papasseit, un dels exponents més acusats de la nova escola i de la nova tendència, fa, a darrera hora, aquell correctíssim sonet que es diu *Pantalons llargs*, on demostra que la seva tendresa i el seu paisatge poden cristallitzar sense esforç en una forma clàssica. Sánchez-Juan escriu, més tard, un llibre de sonets titulat *Elegies*.

Una de les grans característiques de l'escola és la impressió gairebé pictòrica de l'ambient, que ens porten amb la ploma. La quotidianitat del suburbi, de la pròpia vida vinculada al suburbi ens la donen amb cada una de llurs composicions. Recordeu aquell poema de Salvat-Papasseit que comença *Avui estic malalt*, que és una visió fugaç del seu paisatge pallid. El suburbi dona, als seus poetes, els temes: la fira, les revetlles de carrer; les enamorades són noies amb vestits de percala; es respira pertot arreu el perfum d'una menestralia pura.

Com a reacció a la poesia ciutadana de Josep Carner apareix el suburbi i s'ensenyoreix timidament de la nostra lírica. Contra l'orgull burgès de la nostra poesia ciutadana apareix la humilitat anarquizant del menestral. Com una reacció els poetes del suburbi s'empenyen, el seu paisatge els fa ingenus i senzills.

Sánchez-Juan és, avui, l'exponent més important que ens queda d'aquesta escola. D'acord amb les característiques d'ella, Sebastià Sánchez-Juan ens dona, avui, un llibre: *Poemes de Promès*, on el paisatge quotidià de tant de temps, que ha produït sis llibres de poemes, s'ha renovat per un esdeveniment de la vida del poeta.

Poemes de Promès. Sota un nou prisma el poeta escriu els seus poemes amorosos i tota la lírica del poeta es renova amb la presència de la muller. En aquest nou tema es fonamenta tot el llibre. Les característiques de l'escola i del poeta van a parar al nou gran tema que apareix. Cap d'aquestes característiques no s'ha perdut. La ingenuïtat característica es confon amb el sentiment de netedat i de noblesa que encomana el suburbi. Tota cosa profana a l'amor de promès ve a ésser considerada com a pecaminosa davant els ulls ingenus — infantils — del poeta. Amb aquest sentiment de bondat ressuscita els més purs objectes casolans: el pa blanc, les tovalles, la taula, el vi. Aquest sentiment de bondat que es barreja al tema amorós té alguna cosa de místic. Té tot l'abrandament i tot el desinterès místic i adhuc una petita morbositat mística. Així al costat d'aquell vocabulari veiem aparèixer sovint temes un xic morbosos: la sang, la magrana, la tebior de la cambra. Una preferència pels diminutius, per les paraules acabades en *issos* o *isses* (una paraula molt usada per Sánchez-Juan: *enyoradissos*) fan creure encara més en l'existència d'aquesta mística morbossa.

Aquest sentiment de la llar i de la bondat dona a la poesia de Sánchez-Juan un to molt bell. Sánchez-Juan arriba, amb el seu darrer llibre, a l'essència de la ingenuïtat. L'empetitiment del poeta, essencialment romàntic, es fon amb aquell sentiment de bondat i crea versos tan bonics com aquests:

Et porto gessamins al teu llit de malalta, on tos cabells castanys fan bella la blancor. Testovaré els coixins si vols estar més alta. Ja neixen averanys de renovació.

I tan purs com aquests altres:

Senyor, ara només cobejaria la maduresa de la caritat.

I aquest empetitiment romàntic que és la causa, en la resignació, de la bondat, es va mostrant al llarg de tot el llibre. Els superlatius són usats, només, a l'hora d'empetitir les coses.

Ja em veia debíllissim i tu em vas dir: «No [ho ets].»

Idea parella d'aquesta altra:

Ja no sóc res, però una força immensa m'abriva el cor i em permuneix l'esguard.

Esdevinc petit fins a l'enyorança confusa del cel, a la teva falda.

LLETRES FRANCESES

Un guia europeu: René Lalou

El primer escriptor del món que ha extret la doctrina de la literatura del segle XX en un llibre famós, fa, sota el títol traduït de *Das Wohltemperierte Klavier* (el qual fa patent una vegada més la seva universalitat), un judici sobre el nostre temps. No és que la música moderna amb les seves dissonàncies hagi topat contra una sensibilitat tradicional. Més aviat crec que René Lalou és el primer a denunciar aquesta duplictat contemporània. Si, «l'home modern ha de contenir alhora un poeta i el seu crític»; però, no s'objectarà que la nostra era tendeix a l'especialització? El moralista vol oposar, justament, allò que és a allò que hauria d'ésser.

Ja sé prou bé que aquest estat afectiu té una part de destructiu, ja que implica una no-sublevació a la vista d'allò que ha estat suprimit. Però aquesta passivitat, més aparent que no pas eficaç, és compensada pel que la crítica ha retingué del passat, sintetitzat i quintaessenciat en regles. Aquestes són les seves normes de conducta en art, en estètica, en moral, les quals l'autor vol aplicar a la societat i a la vida espiritual actuals.

Aquesta amalgama temerària justifica, certament, que l'autor mateix és doble, virtuós del *Clavecin non Tempéré* (Ed. Les Œuvres Représentatives) del qual ens parla. Però ha sabut conservar una tal subtilitat en la seva sensibilitat, que com un sistema sanguini

René Lalou

perfectament jove, assegura un lligam entre un passat rigorós i una generosa acollida per tot el que és nou.

Finalment, a mi em sembla, al capdavall, molt més important aquesta definició sense rèplica del nostre món fet del brutal jazz-band i d'idealismes tan aventurats que li fa dir que «tot el que veritablement és, és un». Aquesta simfonia obre un lleuger manquement sobre el diví infinit i alhora autoritza una mena de concubinatge entre certes forces dolentes si no malsanes i el més pur del nostre esperit.

ADOLPHE DE FALGAIROLLE

LIBRES D'ESCOLA ESTRANGERS. Llibreria Francesa RAMBLA DEL CENTRE, 8 i 10. Sucursal: PASSEIG DE GRÀCIA, 87 BARCELONA

¡NERVIOSOS! Prou de patir inútilment, gràcies a les acreditades GRAGEES POTENCIALS DEL DR. SOIVRÉ que combaten d'una manera còmoda, ràpida i eficaç la Neurastènia... Les Gragees potencials del Dr. Solvré, més que un medicament són un element essencial del cervell...

Història Nacional de Catalunya de A. Rovira i Virgili. Preu: 40.- pessetes. Llibreria Catalònia 3, Ronda de Sant Pere, 3

El millor assortit en LLIBRES ESCOLARS, FRANCOSOS, DICCIONARIS, etc., etc. Librairie LOUIS BERGÉ. Rambla del Centre, 19. Telèfon 23118

LES ARTS I ELS ARTISTES

Introducció a les Exposicions

Si en alçar-se el teló del teatre de les exposicions ens trobem al davant d'un conglomerat retrospectiu, millor per a nosaltres i millor per les exposicions.

Si aquest conglomerat es refereix a una sèrie completa d'aquelles petites realitats diàries barcelonines, entre els vestits de puntes i la pompa de la fi del vuitents, molt millor encara.

Perquè entrar de ple a la temporada, amb les seves habituals trifolgues, els trèmols personals i els seus rumors, diríem que ne-

les civilitzacions que posaren en peu les muralles ciclopies i bastiren els primers menjars. Si algun contratemps té aquesta companyia, ja anihilada, és degut al fet que encara per algun cantó en podem tocar alguna escadussera influència que s'ha d'anar superant a mesura que desapareguin les darreres reminiscències, com per exemple la del bigoti corgolat, que encara surt de tant en tant en un romàntic llavi de carrabiner no convertit als gustos d'avui i en la faç de l'últim tenor italià que va rodant pel món amb els ulls girats en blanc somiant l'efecte de la seva veu en un auditori atrofiat pels mirinyacs i exaltat pels rínxols més salomònics.

De cop i volta, fer caure la barrera de la vida actual i muntar el panorama de totes les coses patinades que mirem meravellats, prodigant, possiblement, tendres paraules i creient convençuts totalment en l'antipersonalitat de la nostra època així que se li posa la paraula anterior, és un comès no a l'abast de tothom.

Cal l'aurèola del nom d'un Nonell o d'un Urgell per assolir-ho, per arribar a produir la impressió que ens superem, comprenent-los a ells i fent la nostra vida preocupada, penetrant en la seva obra i veient-la justa i ponderada, després d'haver-los enfocats amb el nostre objectiu de tradicionalitat.

L'aplec de dibuixos amb què les galeries Syra han volgut inaugurar la temporada dona aquests inalterables resultats, els quals es construeixen mentre es camina emparat pel blanc dels papers que són uns grans fulls de calendari en els quals hi ha apuntades les més severes dates dels grans records del país.

La callada processó dels noms de Gosé, de Pahissa, de Foix, de Labarta pare, d'Ampel·les Mestres, d'Oleuger Jupeles Casas, les obres primeres d'Àpa, Ynglada i Opisso i uns apunts del malaguanyat Barradas, entre molts d'altres que formen silenciosament en el conjunt, fan l'efecte d'un mig comiat, mig salut a la nostra existència, tot palestant-nos la seva respiració barcelonina tristament estroncada.

No és possible, per la profusió de noms, una anàlisi personal, ni establir superioritats de cap classe, degut al fet que en aquesta exposició veiem un respecte velat per l'estil del que vol significar un d'aquells homenatges de minuts de silenci que sovint s'han de portar a cap.

Hem dit, en començar, alguna cosa referent a una empenya que ens projecti sobre el camp d'ara endavant ja en tota activitat de les exposicions; evidentment, després de veure la col·lecció exhibida, tenim la sensació que sortim galvanitzats amb un bany de gran qualitat que posant una serena impressió de judici serveix de més a més per anar situant la nostra vida artística sobre un d'aquells amables coixins que serveixen les tradicions, els nostres propis passats creadors de les arts.

La sala Parés, seguint el seu criteri inaugural, també col·labora en aquesta obra de refrescar les nostres memòries, pel mitjà de la mobilització de bona part de la col·lecció Valentí que omple les dues sales. Aci, els noms, igualment prestigiosos, els mateixos si fa no fa, són representats en olis, i això creiem que, lluny d'establir una diferència de valor, més aviat és complementa amb l'altre, per a sortir del conjunt de les dues galeries una general explicació del moviment artístic de fa més de trenta anys.

No tot, naturalment, és del mateix valor en aquestes inaugurals de temporada, una mica retrospectives. Però es tracta, més que de res, de repassar una mica de la nostra història artística més immediata.

Les obres exposades de J. Vayreda tendeixen a proporcionar-nos l'oxigen del XIX amb les seves personals i noblement líriques realitzacions de paisatge.

La sèrie de Nonells és de gran volada i és un altre argument erigit per una glori-ficació definitiva i grandiloqüent del gran pintor de les gitanes.

I Martí i Alsina, Ricard Urgell, un retrat de Fortuny, primitives teies de Joaquim Mir i Canals i una de Gimeno i unes quantes més d'autors patinats figuren en el catàleg de la col·lecció Valentí, contribuint a l'efecte que ja hem declarat, de resguardar el nostre passat pictòric tot posant-nos davant per davant un estricte sentit de responsabilitat com a esquer de la superació i dignitat artística.

ENRIC F. GUAL

Un dels primers dibuixos de Picasso

cessita una primera empenya. I aquesta empenya, ja en un pla mig sentimental, la dona més bé que ningú l'obra rediviva dels nostres coterranis dels darrers del segle XIX i principis del XX.

Estem segurs que un conjunt així obra sobre el nostre esperit amb una força desvetlladora dels contrastos que ens aboca sense voler a una història esquemàtica, a la comparació i a l'estudi inevitable de l'ahir i l'avui.

Dibuix de Sardà

Veure en companyia el dibuix primer de Picasso al costat dels de Pellicer, Gris i Moliné, és portar sobre les més sensibles fibres una esplèndida varietat de sensacions, a més de l'artística, de formidable anecdotisme, que sobreix dels més optimistes càlculs sobre el valor de procediments mnemotècnics.

Estem en un moment de revalorització de la gràcia de l'inici noucentista; ara el barret concebut enmig d'un somni de flora exquisida i el volum del copalta gris ens apareixen amb la intensitat dels vestigis de

raspalls per a tots els usos
artículos de neteja—objectes per a presents
rambla catalunya, 40

Exit en la mida
Corbates inarrugables
Pijames a bon preu
JAUME I, 11
Telèfon 11655

PER A FOTOGRAVATS, LA CASA
ANTONI MARTI
Màxima rapidesa ■ Màxima qualitat
AVINYÓ, 19, pral. : Telèfon 17047 : BARCELONA

IN MEMORIAM

Angel Fernández

A Sant Feliu de Guixols han tingut lloc diversos actes en memòria del que fou col·laborador d'aquestes pàgines, l'escenògraf Angel Fernández. Demés d'organitzar una representació teatral, de la qual es parla en un altre lloc d'aquest mateix número, els amics del malaguanyat artista han patrocinat una exposició d'obres seves, pintures i projectes escenogràfics.

Vaig trobar-lo que semblava sortir d'una comèdia de misteri.

Un cop traspassat a millor vida l'he recordat gairebé tots els dies i empena pels records m'ha sorgit cada vegada aquella tarda d'hivern que el sorprenia amb la meua inesperada visita.

Estava assegut davant un taulell inclinat ple d'objectes, sota un potent «permaflector» que inundava de llum la taula de treball, tenia els ulls fixos damunt una cartolina negra que pintava. Vaig quedar absort contemplant aquella polifonia de colors indecisos.

—Què és això? — vaig atrevir-me a preguntar-li.

—Això és la Mandra. Instantàniament aixecà la testa per mirar-me fixament a través dels vidres de les seves ulleres practicables. Per fi ell trencà el silenci.

—Sí, home, sí, no feu aquest posat de mòmia. Que penseu que sols s'ha de pintar el que es veu? S'ha de pintar tot, el que es veu i el que no es veu.

***

Angel Fernández era un visionari. Al teatre aplicà la seva aguda sensibilitat d'artista. Una de les facultats més extraordinàries que posseïa era la de saber copsar l'incident més emotiu de l'obra, traduint-lo immediatament en llums i colors damunt de les superfícies de paper. Això, de fet, és una virtut que ha passat desapercebuda en l'obra d'aquest notable escenògraf. Era un escenògraf cerebral, maldava per a suprimir totes les insubstancialitats de l'escenografia rutinària i carrinclona dels nostres teatres; volia connectar-nos a l'escola moderna.

Moltes vegades, per fer adeptes es separava de les seves nobles teories perquè hom copsés almenys el sentit de les seves aspiracions. No fallia davant de les incomprendions; estava convençut que s'havia de rompre l'escenografia sistemàtica i tradicional que rovellava les obres teatrals. Calia, per ell, imposar-se, malgrat els blàmes dels adversaris; i contra els seus interessos prodigava la seva escenografia avantguardista, dinàmica, com deia Angel Fernández.

Era un veritable enamorat del teatre; no cessava de fer comprendre a la gent la necessitat d'adaptar a les obres la màxima expressió gràfica per mitjà dels colors i dels volums. Per ell el teatre era càtedra de la dialèctica del poble, amb tots els seus defectes i virtuts, però obediènt sempre a una veritat profunda.

El teatre per Angel Fernández era quelcom meravellós. Era la seva raó de viure, i a ell dedicà tots els seus esforços. Rebel·lant-se contra el conformisme tan estès en el món del teatre, i contra la degradació de què tan sovint és víctima, l'obra d'Angel Fernández fou sempre inspirada en mòbils elevats i desinteressats. Ple de quimeres i reguits, la seva tranquil·litat en patí. I potser aquest turment de l'home neguitejat per un ideal li escurçà la vida.

BALDOMER XIFRE

Angel Fernández, per Francesc Domingo

MIRADOR, associant-se al just homenatge retut al seu col·laborador, atorgà la seva representació en els actes de Sant Feliu, al nostre company Joan Cortès i Vidal.

Recordaré sempre el dia que vaig entrar per primera vegada a l'estudi del malaguanyat artista Angel Fernández. Era una tarda d'hivern, trista i gris; queia una pluja fina, persistent, que convidava a refugiar-se en un lloc ben agradable.

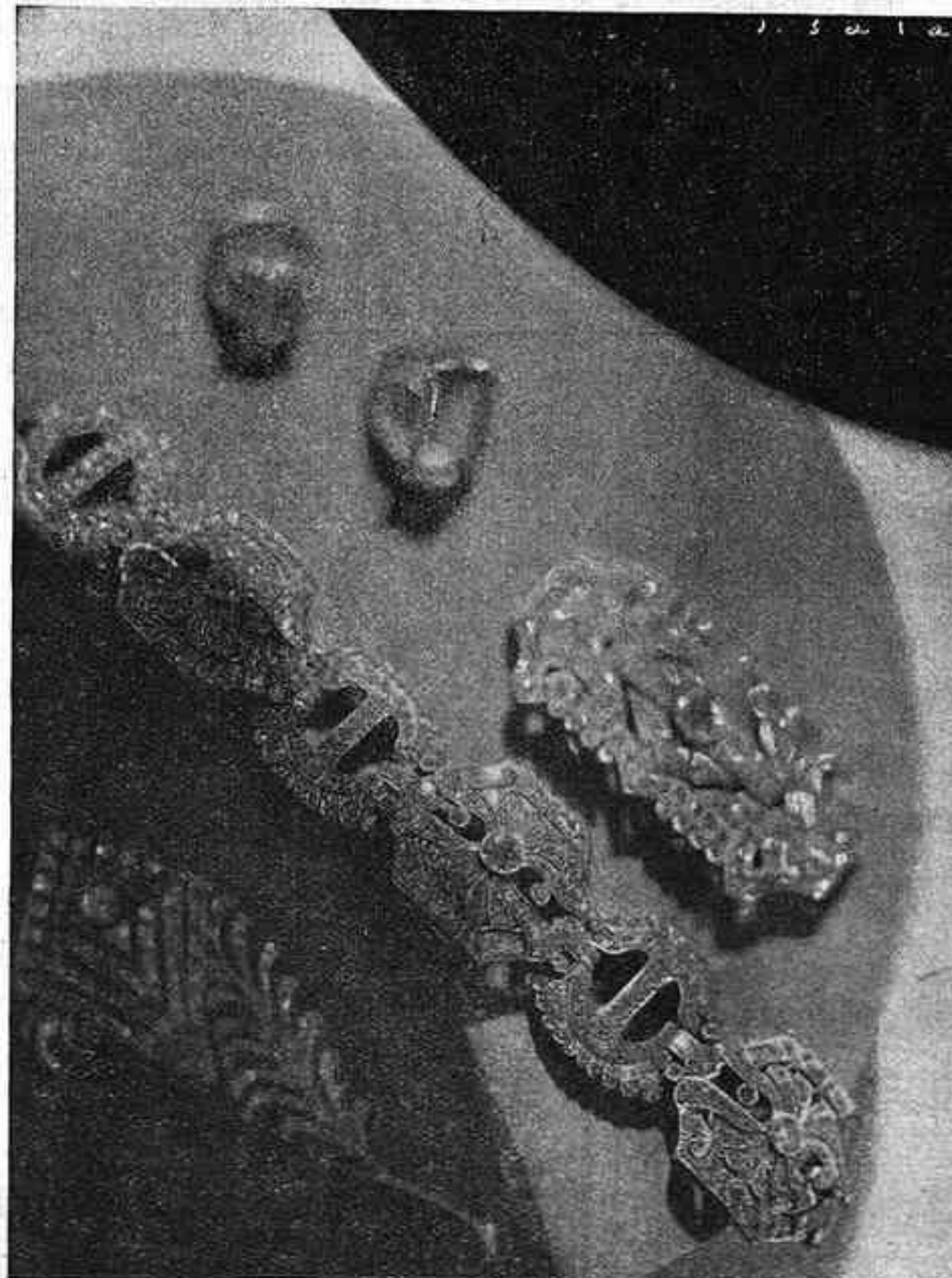
La porta del taller de l'escenògraf se m'obrí al primer impuls; un corredor simètric i tenebrós conduïa a les íntimes habitacions del car amic. Jo caminava a les palpentes, com un orb, amb una mà anticipada als meus passos per no ensopagar amb res i amb l'altra posada a la paret per no perdre'm; aquesta cedí molt fàcilment. Era una mampara, un simple bastiment de fusta folrat de paper pintat d'ocre i instal·lat a graticat a darrera la porta per tal d'evitar a l'intrús l'accés a la resta del taller.

Vaig decidir-me a cridar l'amo d'aquella gruta:

—Fernández!...

—Endavant!...—em contestà des del seu amagatall.

De prompte la resplendor d'una llum vermella em facilità el camí que m'havia d'introduir a la cambra de l'home que cercava.

No pesen,
no lliguen,
no endo-
galen...
Són obres
d'art que
volten el
cos femení
i el vestei-
xen amb un
lluenteig
de glòria.

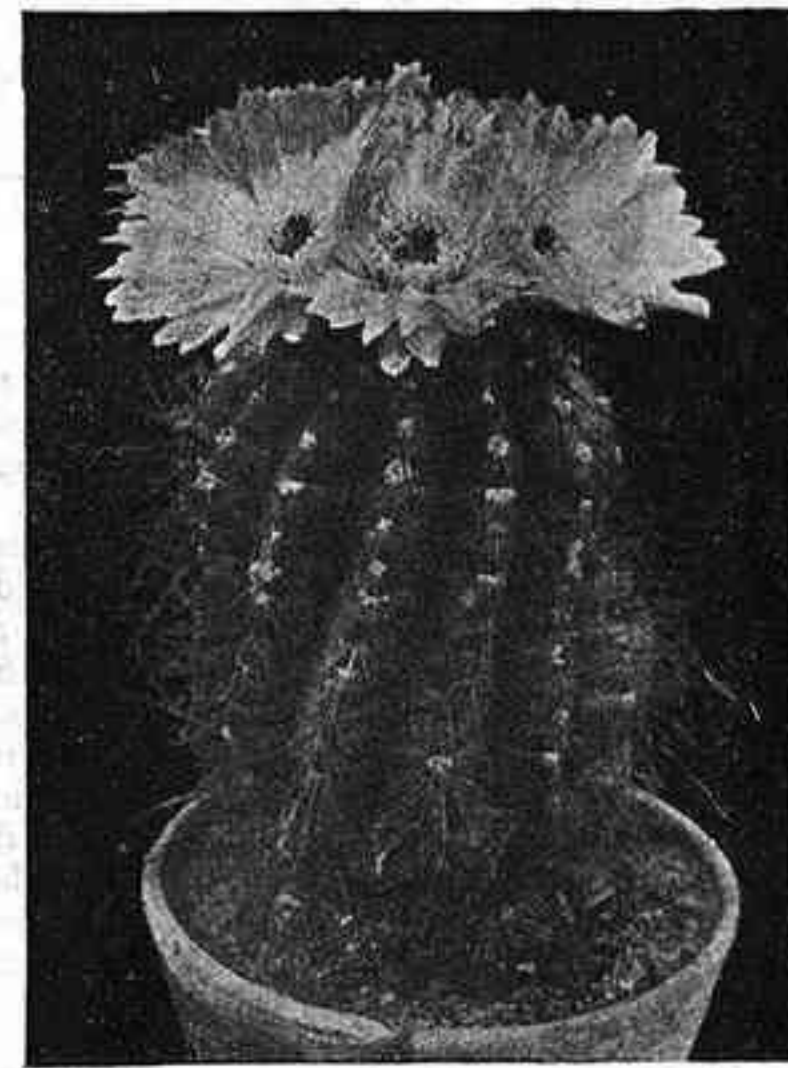
JOIER

J. ROCA

Rambla del Centre, 33 i Passatge Bacardi, 2

CACTUS

Els cactus estan de moda. Abans de tot, cal remarcar que en el parlar corrent s'utilitza abusivament la denominació de cactus per a designar, demés dels cactus pròpiament dits, tot una colla de plantes que botànicament no hi tenen res a veure: àgaves, àloes, estapèlies, eufòrbies, cràssules, mesembriantems, etc., etc. Fins hi ha jardiners, o si més no venedors de plantes, que cometen aquesta improprietat. Cal distingir: els cactus són plantes

Echinocactus Ottonis

grasses, però no totes les plantes grasses són cactus.

Estan de moda, hem dit. Potser calia dir que tornen a estar-ne. Car la moda dels cactus ja havia existit, i en alguns llocs, com a Alemanya, no havien deixat mai d'estar-ne.

A l'època del Segon Imperi, les plantes grasses, i els cactus especialment, obtingueren un gran favor. A Anglaterra i a França se'n constituïren importants col·leccions. El senyor que podia tenir un hivernacle, al costat de les plantes pròpies d'aquesta mena d'instal·lacions hi posava cactus i plantes grasses. No cal parlar ja del grandios Jardí Botànic de Kew, ple d'exemplars notabilíssims. Els jardins de la Costa Brava recorrien tot sovint a les plantes grasses. Però a darreries del segle passat, el traductor francès del diccionari d'horticultura i jardineria de Nicholson ja es queixava de la poca atenció que aleshores es prestava a aquesta mena de plantes. A Alemanya, ja ho hem dit, no ha deixat mai d'haver-hi col·leccionistes, tractadistes i cases especialitzades en la cria de cactus i plantes grasses.

Darrerament, àdhuc la persona menys observadora del món haurà notat l'increment de l'afició als cactus. Com que són plantes que, sota certes condicions, poden viure dintre els pisos, i llur aspecte harmònic perfectament amb els interiors moderns, s'ha dit que això contribuïa a llur voga. Però encara que de fet és així, no són pas precisament les persones que tenen els pisos decorats estil modern les úniques que tenen cactus o les que hi tenen més afició. Tanmateix, quan s'és col·leccionista, es prescindeix aviat de reunir exemplars només per llur efecte decoratiu.

Però potser sí que la sensibilitat dels nostres dies és més propícia a apreciar la beutat de les formes en general tan poc vegetals d'aquestes plantes tan rigorosament geomètriques moltes vegades, sense fulles, massisses, d'estructura aparent simplificada. L'esnobisme i l'engrescament de tota moda provenen gairebé sempre d'unes raons que no són tan superficials com sembla.

Sigui com sigui, el fet és que les plantes grasses estan de moda, i que ja no som als temps en què la ploma de Santa Teresa, la flor d'un dia, i algun que altre *Cereus* eren gairebé els únics representants de la família que es trobaven a Catalunya. En les darreres exposicions de jardineria s'han pogut veure gran varietat d'espècies, i algunes d'elles representades per magnífics exemplars. Algunes revistes no especialitzades, i l'única especialitzada que tenim — *Jardineria i Horticultura* — dediquen atenció a les plantes grasses i guien els aficionats amb llurs consells.

Es parla de diferents iniciatives relacionades amb aquestes curiosíssimes plantes, la gran diversitat de les quals no és sospitada per moltes persones, fins de les que tenen mitja dotzena de testos darrera una finestra o sobre un moble. Sembla que es vol organitzar alguna cosa entre els amateurs de cactus i plantes grasses. No podríem desitjar res més sinó l'èxit més complet a tota iniciativa sobre aquest punt.

A les GALERIES SYRA trobareu els presents de més bon gust i qualitat
Diputació, 262 - Telèfon 18710

**MOBILIARI D'ART
BUSQUETS**
Decorador, mestre ebenista i tapisser. Objectes d'art i de fantasia per a obsequis. Sales d'Exposicions de Belles Arts.
Passatge de Gràcia, 34. Telèfon 16388
BARCELONA

RADIO I DISCOS

Literatura gramofònica

No és difícil trobar abundància de material informatiu que tracti del gramòfon des d'un punt de vista de tècnica acústica, estudiant, demés de les particularitats de la fabricació d'aparells, l'evolució del procés en l'enregistrament de discos.

El que no es troba tan sovint és literatura que tracti d'aquest assumpte des d'un punt de vista artístic.

Hi ha, sí, moltes revistes, i n'hi havia encara més abans de la ràdio, puix aquesta activitat ha inclòs ara molt de l'interès que es presta al gramòfon, i així la majoria de revistes es dediquen principalment a la ràdio i només com anex dediquen seccions al gramòfon i principalment a la crònica de discos.

De les revistes que encara es dediquen exclusivament al gramòfon, les més interessants són les angleses, ja que és precisament en aquest país on aquesta indústria va prendre més desenvolupament. La més interessant de totes és *The Gramophone*, editada a Londres amb una presentació luxosa i amb la millor col·laboració. Compta amb prop de deu anys de publicació i apareix un cop al mes. Demés n'hi ha unes altres, com *The Gramophone Review*, que són editades per a servir directament a la indústria dels discos, que té amb aquests portants el millor sistema d'informar els nombrosos clients de discos de les novetats que van donant les cases productores. La Companyia del Gramòfon distribueix entre els comerciants exportadors dels seus productes la revista *Voice*.

A Alemanya hi ha *Die Phonographische Zeitschrift*, una de les més antigues, però tracta més del caràcter tècnic i fins comercial dels nous aparells que es van llançant al mercat, d'una faisa semblant a les revistes d'exportació. Molt important és també *Die Tonwiedergabe*.

França edita una de les revistes més conegudes ací, *L'Édition Musicale Vivante*, que dirigeix el crític Emile Vuillermoz. A més a més de la crítica dels discos d'actualitat, hi ha els articles de divulgació tècnica de Le Corbeiller. També es publicava fins fa poc *Arts Phoniques*, que va suspendre la publicació per refundre's amb una altra revista similar. Hi havia crítiques interessantíssi-

mes, no sols de músics com Poulenc, sinó també d'escriptors d'anomenada universal com Paul Morand.

Als Estats Units hi ha també publicacions importants, com és *Disques*, que s'edita a Filadèlfia, i *The Phonograph*, que publica una llista completíssima dels nombrosos discos que s'editen en aquest país.

Hi ha també publicacions interessants a Itàlia i Amèrica del Sud, però el més interessant és a les seccions especials de les revistes i premsa diària de tot el món. Són molt apreciades les de Darius Milhaud a la *Revue Européenne* i les que apareixen a *L'Art Vivant*. Ací mateix fins fa poc es podien llegir les del mestre Turina i Adolfo Salazar a *El Sol* i la crònica diària a la premsa local té també intermitències ben interessants. De revistes, al nostre país, consagrada únicament al gramòfon i als discos, no en coneixem actualment; malauradament no va poder arrelar l'intent de *Fonografía*, publicació de la qual varen aparèixer dos o tres números, dirigida per Baltasar Samper i d'una presentació acuradíssima.

Bibliografia també n'hi ha sobre el gramòfon i des d'un punt de vista tècnic, en llengua anglesa, el millor és *Modern Gramophones and Electrical Reproducers*, dels enginyers anglesos Wilson i Webb, Edició Cassell, Londres 1930. També és interessant el llibre de Cœuroy i Clarence, *Le Phonographe*. De les millors de divulgació és l'obra de P. Hemardinier, *Le Phonographe et ses merveilleux progrès* (Masson & Cie, éd., Paris 1930).

Ací s'ha publicat darrerament per la casa Espasa Calpe un petit volum molt interessant, fet pel senyor Josep Arias Gómez, titulat *El gramòfono moderno*, i que recomanem a tots els discòfils, puix conté dades molt interessants sense cap enfarficament sobre la fabricació de gramòfons i discos, llur conservació i funcionament i una llista classificada per autors i cases editores, dels millors enregistraments de bona música, i com que la publicació és recent i l'interès i competència de l'autor hi són a bastament, el discòfil hi trobarà una ajuda ferma per a la tria i conservació dels objectes de la seva afició.

J. G.

NOTES DE RADIO

D'Alemanya

A Alemanya, el producte de la taxa sobre els aparells de T. S. F. és repartit entre el ministeri de Comunicacions i el de Propaganda, en la proporció de 55 per cent per al primer i de 45 per cent per al segon.

El ministeri de Comunicacions assegura la construcció, manteniment i funcionament de les estacions. El de Propaganda es queda amb deu milions de marcs de la part que li pertoca, i cedeix el sobrant a la companyia oficial de radiodifusió, la Reichs Rundfunk Gesellschaft.

Malgrat tots aquests esforços, el nombre d'auditors alemanys tendeix a decreixer. Durant el mes d'agost, segons les dades oficials, hi minvat en més de 37.000. De totes maneres, es calcula que el nombre d'oients alemanys que paguen taxa és aproximadament de quatre milions.

Segurament l'abús que es fa de la propaganda nacional-socialista des del micròfon, és el que n'allunya el radioient.

Els hitlerians, en efecte, no planyen res per a la propaganda. Recentment han estat editats més de dos-cents discos que contenen els principals discursos pronunciats en els actes tan espectaculars a què són tan aficionats els nazis. El discurs pronunciat per Hitler al Reichstag, el 17 de maig, ocupa quinze discos.

Realment, s'ha d'ésser molt fanàtic per a incloure una col·lecció així a la discoteca.

I també se n'ha d'ésser per a suportar cada dia les soflames patriòtiques que emeten les estacions. Els títols dels programes ja són prou expressius: *El quart d'hora dels soldats del front*, *Poesia patriòtica*, *Els herois alemanys*, *No ens deixarem vèncer*, *L'hora del soldat*, *La marxa dels veterans*, etc.

Afegiu a tot això l'absència de premsa independent, i us fareu càrrec de l'estat d'esperit que s'està creant a Alemanya.

Altres detalls prou simptomàtics. La radiofonia bavaresa dedica cinc converses per setmana a la situació política austríaca i a comentar la lluita empresa pel govern del canceller Dollfuss contra els partits alemanys.

A l'Escola de Ciències polítiques de Berlín s'ha inaugurat un curs sobre la radiofonia en la vida moderna, a raó d'una lliçó cada dijous, que l'estació de Königswusterhausen s'encarrega de difondre. L'objecte d'aquest curs és la formació de directors i artistes de la ràdio del Tercer Reich, substancialment hitleriana.

Proteccionisme

El govern iugoslau ha decidit de no admetre ningú que no sigui del país, per a exercir el càrrec de director d'una estació emissora.

Els artistes estrangers podran seguir prenent part en els programes, però sota la condició que llur nombre no sigui superior al d'executants iugoslaus.

El disc flexible

La setmana passada, J. G. parlava als nostres lectors de les temptatives realitzades aquests darrers anys per a oferir als discòfils uns discos més robustos, més maneables i més lleugers que els correntment usats fins ara. Aquestes temptatives no havien estat certament molt reeixides. Però sembla que ara s'ha fet un progrés important en aquesta matèria. Almenys, des de *L'Édition musicale vivante*, Michel Valency anuncia que s'ha pogut fabricar un disc flexible, sis vegades menys pesant que el d'ebonita, que es pot plegar, tirar per terra, acostar a la flama, sense fer-lo malbé.

«Va bé amb qualsevol agulla, però la seva sonoritat és tal que és preferible de no utilitzar agulles «fortes». Durant l'audició, el pick-up — o el diafragma — pot ésser desplaçat en tots sentits, l'agulla pot descarriar, sense que el disc en resulti ratllat.»

La premsa d'aquests discos flexibles és comparable a la dels discos d'ebonita, però té alguns caràcters especials:

«El disc flexible és de tres peces: un suport constituït per un disc de cartó i dues plaques de matèria plàstica enganxades a cada una de les dues cares del suport. Naturalment, aquestes tres peces estan perfectament ajuntades entre elles, de manera que al primer cop d'ull fa l'efecte d'un disc monobloc.»

«Però si la fabricació del disc és senzilla, la de les primeres matèries és, pel contrari, extremadament complicada.»

«El cartó ha d'ésser flexible, però sòlid malgrat el seu feble gruix; les variacions higromètriques l'han d'afectar poquíssim, condició perquè el disc no es gueri. Cal doncs un cartó especial.»

La matèria plàstica d'aquests discos és a base d'acetat de cel·lulosa, però la fórmula exacta, patentada, segueix per ara en el misteri.

The Majorca Sun and The Spanish Times

El més important setmanari anglès que es publica a Espanya. Llegit per tots els anglesos i americans

25 cèntims en tots els quioscos

L'Institut de recerques radiofòniques

Fa poc donàvem compte aquí mateix de la constitució d'un Institut internacional de recerques radiofòniques. Avui reproduïm de Comodina el següent article, que amplia el que dèiem:

Encara que el micro sigui sovint utilitzat per a fins allunyadíssims de l'art, el seu valor com a instrument artístic és cada vegada menys discutit. En efecte, totes les objeccions sobre aquest punt, per exemple, que el micro no seria sinó un simple mitjà de transmissió i de reproducció, han de cedir davant el fet que existeix des d'ara una producció d'art microfònic representada per algunes obres de la ràdio, del film sonor i del disc, rares és veritat, però prou provants.

El reconeixement de les grans possibilitats artístiques que conté el micro ja ha arribat als medis que creten haver de menysprear tota mecanització del so. Però els que es refusen a creure en el paper estètic de la microfonia aviat hauran de reconèixer sense reserva que, tota consideració estètica a part, l'acció del micròfon sobre les masses és d'una puixança incomparable ja que arriba als individus adhuc a casa seva. Que el micro sigui un instrument d'art o només un instrument d'influència sobre les masses, en tots dos casos s'imposa la necessitat de comptar seriosament amb ell, a fi d'explorar-lo tant com sigui possible amb fins apropiats.

Així doncs, es comprendrà fàcilment el sentit de la recent creació a París de l'I. I. R. R.

El camp d'activitat de l'Institut s'estén al conjunt de les diverses branques de la microfonia. L'Institut estudia tots els procediments aplicats a la ràdio i a la producció del disc i del film sonor. Encara més, procura d'establir les circumstàncies tècniques de la invenció i de l'aplicació de tal o tal

altre mètode. L'estudi dels procediments permetrà a l'Institut de desenvolupar les experiències adquirides i d'obrir noves perspectives al micròfon.

La importància de l'Institut consisteix precisament en el fet que la seva activitat no es limita a investigacions purament teòriques, sinó que prova sobretot de convertir en pràctica les idees que adquireix en el transcurs de les seves experiències. I per això espera que se'n beneficiaran la ràdio, el fonògraf i el cinema. Car pretén exercir, al costat de les seves funcions de centre d'experimentacions, les d'un organisme al servei de les societats interessades i del gran públic. El resultat d'aquests estudis serà posat a la disposició de tots els que podran treure'n partit.

Però aquest organisme encara és jove, li cal el temps necessari per al seu complet desenvolupament. Voldríem dir a tots els especialistes del micro: «Col·legues, la finalitat de l'Institut és la vostra. L'ajudareu comunicant-li les vostres experiències personals, i contribuïreu al progrés de la microfonia.»

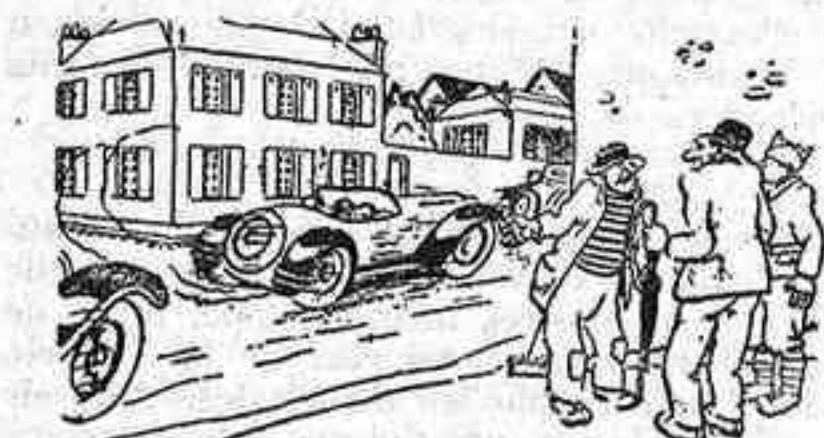
Preguem així mateix a tots els amics de la ràdio, del film sonor i del disc, que ens comuniquin llurs desigs i llurs idees. Ens sembla necessari restar en contacte permanent amb ells, vist que tota activitat microfònica s'adrecça, en darrera anàlisi, a l'oient i a l'espectador.

Però esperem igualment de les institucions competents que ajudin, amb tots els mitjans de que disposen, l'empresa que va a intentar l'I. I. R. R., de manera que pugui desenvolupar àmpliament la seva activitat i fer honor al paper que li és assignat: el d'un centre dels progressos tècnics i estètics de la microfonia.

NICOLAS FEINBERG-GORIN

—Per què dimoni em vaig fer aquest nus a la barba?

—Per anar a l'hospital, faria el favor?... —No ha de fer més que travessar el carrer.

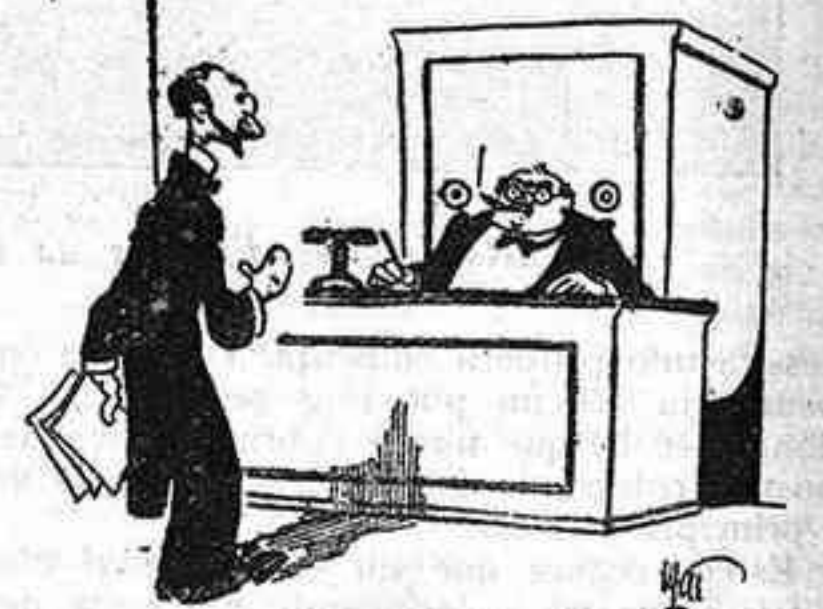
(Le Journal Amusant, París)

—I com és que va demanar el retir sense tenir encara l'edat?

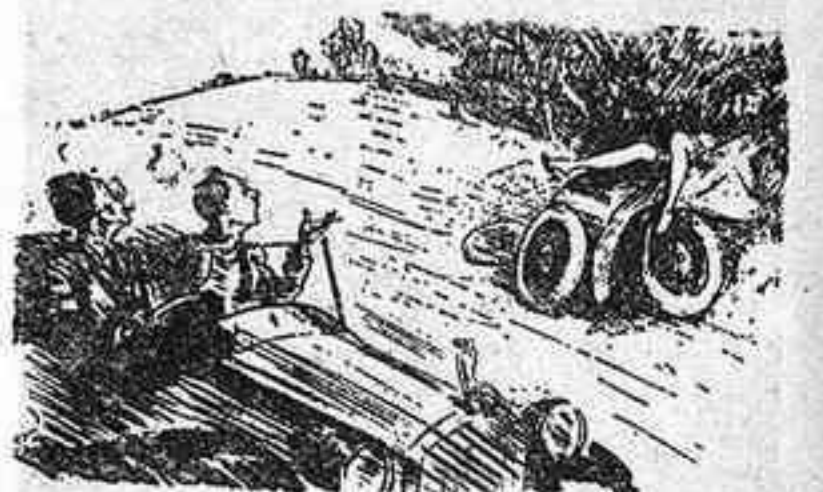
—El far ja em venia estret, senyoreta.

(The Humorist, Londres)

—Avui que enterren la seva dona ve al despatx? —Ja sap el meu lema: primer és l'obligació que el gust.

(Le Journal Amusant, París)

—Em sembla que la conec.

(The Humorist, Londres)

—Aquest rellotge ha batut el rècord de l'hora. En cinquanta minuts, l'agulla dona la volta sencera.

(Gringoire, París)

—Que ha protestat l'anglès per la nota? —No encara; ara busca les paraules al diccionari.

(The Passing Show, Londres)

—Què és aquesta llima tan grossa? —Ja ho'veu, per a les ungles.

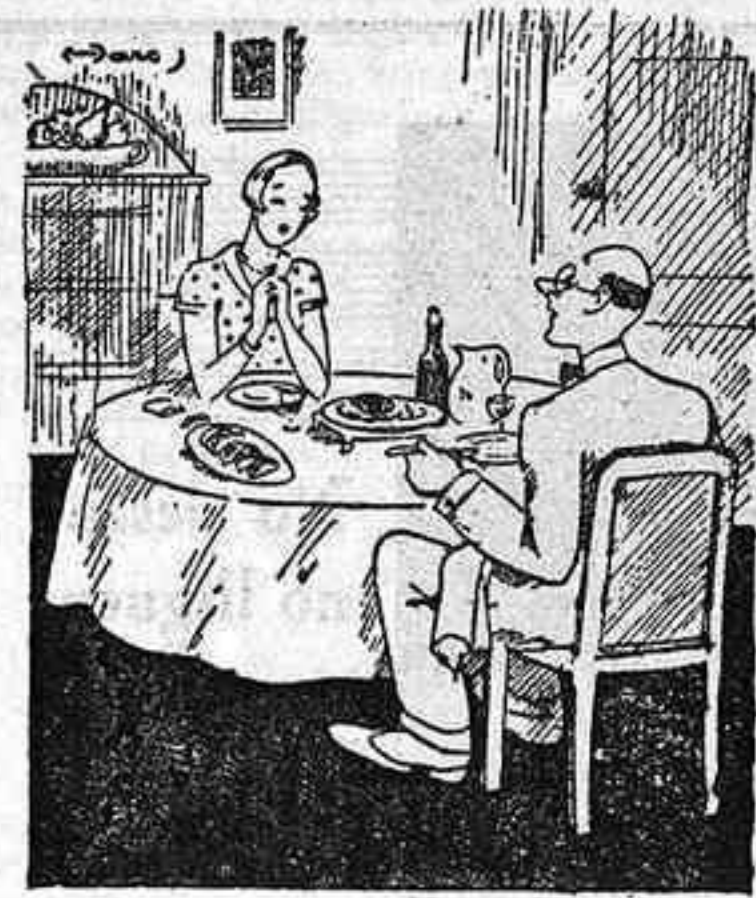
(Das Interessante Blatt, Praga)

De cap manera. La meua filla no pot viure sempre al costat d'un ximple!

—Per això fa demano en matrimoni.

(Moustique, Charleroi)

—Està molt mal de l'estómac. A penes menja i només beu aigua.

—Per què no el convidem a sopar?

(Gringoire, París)

La Publicitat

Publica la informació més completa, tant internacional com peninsular i local

Comentaris i col·laboració de les millors signatures Gràfics d'actualitat

Llegiu-la avui i cada dia

Suscriviu-vos a MIRADOR

Corts Catalanes, 589 - BARCELONA

BUTLLETI DE SUBSCRIPCIO

El Sr. _____
que viu a _____
carre: _____ n.º _____ es subscriu a MIRADOR
del preu fixat de 3'50 ptes. trimestre.
de _____ de 193 _____